

راهنمای بیماران پیوند کلیه

عنوان و نام پدیدآور:	راهنمای بیماران پیوند کلیه
نویسندها:	شیوا سموات، شادی ضیابی، سانا ز توسلی، آزاده احمدی
ویراستار علمی:	شیوا سموات؛ با نظرارت محسن نفر.
مشخصات نشر:	تهران، شیوا سموات، ۱۳۹۷.
طرح جلد و صفحه آرایی:	کامل ابراهیمی
مشخصات ظاهری:	۰۸۰۰-۰۲۲۰-۶۷۸-۹۷۸.
شابک:	۱۱۶۷-۵
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	نویسندها.
موضوع:	کلیه ها -- پیوند -- بیماران
موضوع:	Kidneys -- Transplantation -- Patients
شناسه افزوده:	۱۳۵۲، سموات، شیوا.
ردی بندی کنگره:	RD575/R/۱۳۹۷
ردی بندی دیوبی:	۶۱۷۴۶۰۰۵۹۲
شماره کتابشناسی ملی:	۵۳۵۷۲۳۵
چاپ اول:	۱۳۹۷ پاییز
شمارگان:	۱۰۰ نسخه

با نظرارت دکتر محسن نفر

با سپاس از زحمات و راهنمایی های خانم سودابه فرهنگی و همچنین همکاری
خانمها مریم خداشناص و فرشته اسدی برای جمع آوری سوالات بیماران

نام خدا

پیوند کلیه مرحله مهمی در زندگی یک فرد مبتلا به نارسایی مزمن کلیه است و بیمار را از یک زندگی سخت و پر مشقت به سمت زندگی طبیعی رهنمایی می‌کند.

پیوند نه تنها یک جراحی عادی نیست، بلکه با مصرف داروهای تضعیف کننده اینمی نیازمند مراقبت‌های درمانی ویژه‌ای است که برای بیمار ناآشنا بوده و ایشان را در این دوره‌ی جدید زندگی دچار اضطراب می‌کند. سوال‌های متعددی قبل از انجام پیوند و پس از آن برای وی ایجاد می‌شود.

آگاهی بیماران از روند بیماری و درمان می‌تواند کمک کننده باشد. آموزش‌های مکرر و پیوسته برای بیماران و همراهان ضروری است.

عدم وجود یک مجموعه آموزشی مدون باعث شده که بیماران دچار سردرگمی شوند و برای جستجوی جواب‌های خود به افراد غیر متخصص رجوع کنند و باعث اختلال در روند درمان خود شوند.

بارها دیده شده است که بیماران داروهای خود را بدون توجه به نتیجه آن قطع کرده و دچار پس زندگی کلیه‌ی پیوندی شده‌اند و یا با رژیم‌های غذایی نامناسب باعث اختلال در زندگی خود شده‌اند و یا فعالیت‌های اجتماعی خود را محدود ساخته‌اند، لذا مرکز شهید دکتر لبافی نژاد با توجه به سابقه طولانی فعالیت در زمینه پیوند کلیه و ارتباط با این بیماران، سال‌ها در زمینه‌ی آموزش بیماران فعالیت داشته و با انتشار جزوای آموزشی سعی در کمک به بیماران کرده است و چون این جزوای آموزش نیازمند به روزرسانی و تکمیل محتوی بودند، کاری جدی توسط همکاران جوان این مرکز شروع شد و سوالات بیماران را جمع‌آوری کردند و براساس سوالات ایشان مجموعه زیر حاصل شده است که امیدوارم بتواند کمک خوبی به بیماران و خانواده‌ی آنها نموده و حتی مورد استفاده دیگران قرار گیرد. در این زمینه از همکاری بخش پرستاری در آموزش بیماران تشکر می‌کنم.

دکتر محسن نفر

فهرست

۴	مقدمه
۵	آمادگی‌های قبل و حین جراحی پیوند کلیه
۶	کلیه و نقش آن در بدن
۷	زمان مناسب برای انجام پیوند
۷	فوائد پیوند کلیه
۷	خطرات پیوند کلیه
۸	شروع فرآیند پیوند
۱۵	زندگی پس از پیوند کلیه
۱۷	داروها
۴۳	رزیم غذایی و تغذیه سالم پس از پیوند
۵۴	نحوه خرید مواد غذایی
۵۴	آماده سازی مواد غذایی
۵۶	نگهداری مواد غذایی
۵۶	پختن مواد غذایی
۵۷	غذاخوردن بیرون از منزل
۵۸	مراقبت‌های شخصی پس از پیوند
۵۸	مراقبت از پوست و مو
۶۱	مراقبت از چشم
۶۱	مراقبت از دندان‌ها
۶۳	مراقبت از زخم
۶۳	مراقبت از فیستول و کاتتر پس از پیوند
۶۴	مراقبت در منزل
۶۵	مراقبت‌های لازم برای جلوگیری از عفونت
۶۷	واکسیناسیون
۶۸	فعالیت‌های روزمره
۷۱	طب پیشگیری
۷۲	علائم هشدار
۷۳	ویزیت‌های درمانگاه
۷۴	آزمایش‌ها
۷۴	عوارض پس از پیوند

مقدمه

کلیه ها اعضای بی نظیری هستند که نقش اصلی دفع سموم و مواد زائد بدن را بر عهده داشته و بدن را تمیز نگه می دارند. اما علاوه بر دفع مواد زائد نقش های دیگری هم بر عهده آنها می باشد و از جمله آنها می توان به تنظیم فشارخون و نیز تنظیم سطح آب و الکتروولیت های بدن اشاره کرد. اگرچه در بدن هر کدام از ما دو کلیه وجود دارد اما وجود حتی یک کلیه برای انجام موارد ذکر شده کافی می باشد.

در سال های اخیر تعداد افراد مبتلا به دیابت و فشارخون بالا به میزان قابل توجهی افزایش یافته است که در نتیجه آن تعداد موارد مبتلا به بیماری مزمم کلیوی ثانویه به آنها نیز بالا رفته است. این امر آگاهی هرچه بهتر و بیشتر از بیماری های کلیوی را می طلبد. خوشبختانه این کتاب به فهم بهتر بیماری های مربوط به کلیه و پاسخ به بسیاری از سوالات و برخورده با مشکلات موجود در این رابطه کمک زیادی می نماید.

قسمت اول این کتاب به آشنایی با کلیه، نقش های این عضو در بدن و نحوه پیشگیری از بیماری های مربوط به آن تا حد امکان می پردازد. سپس به بررسی علل، علائم و نحوه تشخیص بیماری های کلیوی پرداخته و گزینه های درمانی موجود را توضیح می دهد. به علاوه قسمت اعظم کتاب به مشکلات بیماران در ارتباط با بیماری و نگرانی خود و خانواده آنها اختصاص داده شده است.

آمادگی های قبل و حین جراحی پیوند کلیه

زمان مناسب برای انجام پیوند

بعضی از بیماران می‌توانند حتی قبل از شروع دیالیز هم، برای انجام پیوند کلیه اقدام نمایند. ولی بعضی دیگر به دلیل بافت بیماری زمینه‌ای (بر اساس تشخیص پژوهش) نیاز است ۶ ماه تا یک سال بعد از خاموش شدن بیماری زمینه‌ای، اقدام به انجام پیوند نمایند. محدود موادری از بیماری‌های کلیه امکان دارد در کلیه پیوندی عود نمایند.

پیوند کلیه به دو روش صورت می‌گیرد:

- پیوند از اهدائکننده دچار مرگ مغزی
  - پیوند از اهدائکننده زنده (فamilی، غریبه) که همیشه فامیل نزدیک ارجح است
- میزان موفقیت پیوند کلیه در سال اول بالای ۹۰٪ است.

فوائد پیوند کلیه

با انجام پیوند موفقیت آمیز، می‌توان دیالیز را قطع کرد و عضو پیوندی تمام فعالیت‌های یک کلیه نرمال را به عهده گرفته و کراتینین بیمار کاهش می‌یابد و کم خونی بیمار اصلاح می‌شود، بیمار احساس بهبودی می‌کند و با اصلاح کم خونی، احساس خستگی هم کاهش می‌یابد.

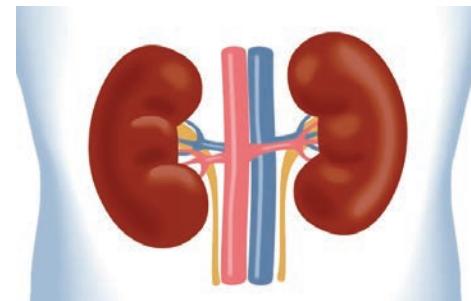
خطرات پیوند کلیه

باید توجه داشت که هدف از انجام پیوند کلیه بهبود کیفیت زندگی بیمار است، اگرچه یک پیوند کلیه موفق، باعث بهبود بیماری زمینه‌ای نمی‌شود ولی کیفیت زندگی را ارتقا می‌دهد، ممکن است بعضی از بیماری‌ها مجدداً در کلیه پیوندی عود کنند که نیازمند درمان بیماری زمینه‌ای است. علاوه بر این، به دلیل مصرف داروهای تضعیف کننده سیستم ایمنی (که برای کاهش فعالیت سیستم ایمنی بیمار تجویز می‌شود، تا بدن بیمار کلیه پیوندی را شناسایی و دفع نکند)، خطر ایجاد عفونت در کنار خطر رد پیوند و عوارض داروهای مصرفی همیشه وجود دارد که به تدریج با کاهش دوز مصرفی داروها، خطر ایجاد عفونت هم کاهش می‌یابد.

کلیه و نقش آن در بدن

کلیه ارگان لوبیایی شکل است که در دو طرف ستون فقرات در حفره شکم قرار دارد. هر فرد در شرایط نرمال دو کلیه دارد. البته انسان با یک کلیه هم می‌تواند زندگی طبیعی داشته باشد. عملکرد کلیه شامل موارد زیر می‌باشد:

- تولید ادرار
- دفع مواد زائد و آب اضافی از بدن
- تولید هورمون‌ها مثل هورمون محرک تولید خون و ویتامین D
- کمک به تنظیم فشار خون

طیف وسیعی از بیماری‌ها باعث ایجاد اختلال در عملکرد کلیه می‌شوند که شایع‌ترین آنها بیماری‌های دیابت و فشار خون هستند. با کنترل مناسب قند و فشار خون بیمار، می‌توان سرعت کاهش عملکرد کلیه را کم و کنترل کرد. بعضی از بیماران با کاهش عملکرد کلیه، می‌توانند سال‌ها با رعایت رژیم غذایی، مصرف منظم داروها و ویزیت‌های دوره‌ای، بدون نیاز به دیالیز و پیوند، زندگی مناسبی داشته باشند، ولی برخی از بیماران سرانجام به نارسایی کامل کلیوی دچار می‌شوند که به آن «مرحله انتهایی نارسایی کلیه» گفته می‌شود، که آسیب وارد شده برگشت ناپذیر بوده و دو راه درمانی پیش رو دارد: دیالیز یا پیوند کلیه.

(دیالیز بیماران می‌تواند به دو صورت دیالیز خونی یا دیالیز صفاقی انجام شود)

برای ثبت نام در لیست انتظار از مرگ مغزی یا دهنده زنده، باید آزمایش‌ها و مشاوره‌های پزشکی به صورت کامل انجام شود، که بر اساس بیماری زمینه‌ای می‌تواند متفاوت باشد.

- ۱ - در ابتداء آزمایش‌های ایمونولوژیک ضروری (آزمایش پانل) برای تعیین میزان فعالیت سیستم ایمنی بیمار و تطابق بافتی با دهنده (در صورت وجود دهنده زنده) انجام می‌شود.
  - ۲ - سپس آزمایشات تکمیلی درخواست می‌شود (شامل: آزمایش خون، نوار قلب، عکس قفسه سینه، سونوگرافی شکم و لگن، تراکم استخوان و...).
  - ۳ - بعد از انجام آزمایش‌ها و انجام مشاوره‌های قلب، گوارش، روانپزشکی، گوش و حلق و بینی، دندانپزشکی و... و در خانمهای مشاوره زنان و انجام بررسی‌ها در مورد سرطان (با توجه به سن و جنس و بیماری زمینه‌ای نظری آندوسکوپی، کولونوسکوپی و انجام پاپ اسمری و ماموگرافی، و...) و تایید آنها توسط پزشک تیم آماده سازی، اسم بیمار در گروه مربوطه ثبت می‌شود.
  - ۴ - در صورت داشتن دهنده زنده، ایشان هم باید آزمایش‌های کامل از نظر بررسی سلامت جسمی، سلامت کلیه، و نداشتن عفونت‌های قابل انتقال انجام دهد.
  - ۵ - بر اساس آزمایش‌ها و وضعیت عروقی بیمار و بیماری زمینه‌ای و بیماری‌های همراه، اولویت بندی انجام می‌شود.
- (باید توجه داشت که مدت زمان ماندن در لیست انتظار قابل پیش‌بینی نیست و ممکن است در حدود ۶ ماه تا ۲ سال طول بکشد. در صورت داشتن اهداکننده کلیه خویشاوند این زمان کوتاهتر می‌شود)
- ۶ - در صورت عدم انجام پیوند، آزمایشات ایمونولوژیک و سایر آزمایشات، هر ۶ ماه و مشاوره‌ها (بر اساس مشاوره‌های قبلی و نظر پزشک) هر ۲-۶ ماه تکرار می‌شوند.
  - ۷ - انتظار می‌رود در صورت وقوع هرگونه بیماری و بستری بیمارستانی، پس از بهبودی و ترخیص تیم آماده سازی را در جریان قرار دهید. تیم پیوند برای ادامه فرآیند پیوند پس از ارزیابی مجدد تصمیم گیری می‌کند.

شروع فرآیند پیوند

قرار گرفتن در لیست انتظار پیوند

باید توجه داشت که انتخاب بیمار و انتخاب نوع پیوند، فرایندی زمان بر بوده و نیازمند تحمل بیمار و همراهان ایشان می‌باشد.

در ویزیت اول، در مورد فوائد و مضرات پیوند زنده و مرگ مغزی توضیح داده می‌شود و انتخاب نوع پیوند بر عهده بیمار گذاشته می‌شود (مگر موارد ضروری که پزشک تصمیم می‌گیرد). زمانی که عملکرد کلیه بیمار کمتر از ۲۰٪ شود، بیمار در لیست پیوند قرار می‌گیرد.

شماره تلفن و آدرس بیماران مبتلا به نارسایی مزمن کلیه در لیست انتظار پیوند ثبت می‌شود.

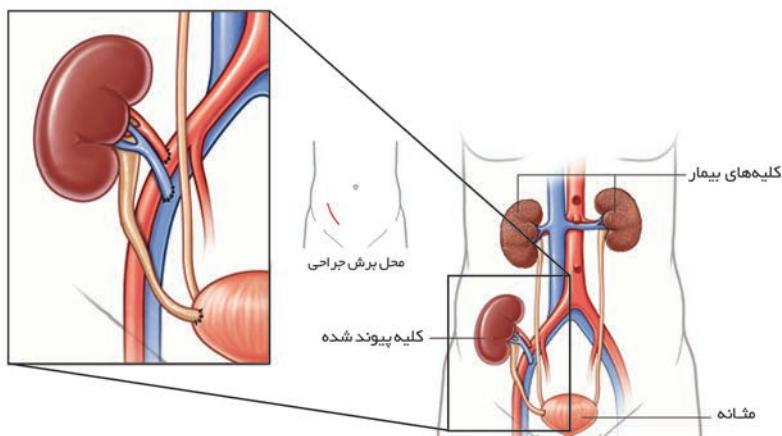
افرادی که کاندیدای مناسبی نیستند:

بیماران زیر برای پیوند کلیه مناسب نیستند و از لیست پیوند کنار گذاشته می‌شوند:

- افراد بسیار چاق
- فیبروز کبدی پیشرفته که توسط هپاتولوژیست مشخص شود
- سوء مصرف مواد (الکل و مواد مخدر و محرك)
- هایپرپاراتیروئیدیسم غیر قابل کنترل (ابتدا جراحی پاراتیروئیدکتومی انجام شود)
- عفونت سیستمیک فعال
- بیماری‌های روانی کنترل نشده که روی توانایی مراقبت از خود بیمار، اثر بگذارد
- عدم توجه به مصرف دارو و درمان‌های لازم
- سکته قلبی و سکته مغزی که زمان بهبودی لازم را طی نکرده باشد
- ابتلا به سرطان فعال که نیازمند درمان است یا به درمان پاسخ نمی‌دهد
- سابقه ابتلا به سرطان در صورتیکه زمان لازم از درمان آن نگذشته باشد یا متخصص انکولوژی اجازه پیوند ندهد.
- بیماری ریوی شدید
- بیماری عروقی شدیدی که انجام پیوند را غیر ممکن کند

جراحی

کلیه پیوندی در قسمت تحتانی شکم در سمت راست یا چپ درست بالای استخوان لگن قرار می‌گیرد. مراحل عمل جراحی پیوند حدود ۴ تا ۶ ساعت طول می‌کشد و بیمار پس از پیوند به اتفاق مراقبت ویژه در بخش پیوند یا بخش آی سی یو منتقل می‌شود.

خطرات و عوارض جراحی

اگر چه عوارض پس از جراحی پیوند کم است ولی برخی از عوارض به شرح زیر است:

- لخته شدن خون در رگ‌های کلیه پیوندی
- عوارض مرتبط به بی‌هوشی و جراحی شکمی
- حمله قلبی
- فرستادن لخته به ریه (آمبولی ریه)
- خونریزی
- نشت ادرار
- رد پیوند
- عفونت
- عود بیماری اولیه در کلیه پیوندی
- فتق محل جراحی
- عدم بهبود زخم

بستری شدن و جراحی پیوند کلیه

زمانیکه برای انجام پیوند کلیه در بیمارستان بستری می‌شوید، بررسی‌های قبل از عمل شامل آزمایش خون، عکس قفسه سینه، نوار قلب و بررسی قلبی بر اساس ضرورت انجام می‌شود. در صورتیکه بررسی‌ها فاقد شرایط بالینی جدید مانع از پیوند باشند و کراس مچ خون شما و دهنده منفی باشد، شما برای انجام عمل آماده می‌شوید.

اگر از قبل تحت همودیالیز باشد ممکن است نیازمند انجام دیالیز قبل از پیوند باشد. در صورتیکه دیالیز صفاقی انجام می‌دهید، تا زمان پیوند دیالیز را انجام دهید. اگر تاکنون دیالیز نشده‌ید، ممکن است نیاز به دیالیز نداشته باشد، هر چند برحسب شرایط برخی از بیماران نیاز به دیالیز خواهند داشت.

- کتابچه راهنمایی برای آشنایی با مراقبت‌های پس از ترخیص نیز به شما داده خواهد شد.
- در صورت وجود سوالاتی که پاسخ آنها در کتابچه نیست یا موقع عارضه اورژانسی در منزل با شماره تلفن بخش پیوند تماس بگیرید و سوالات خود را از همکاران پرستار بخش پیوند بپرسید.

سیر پس از جراحی

شما پس از پیوند در اتاق مراقبت‌های ویژه بخش پیوند بستری می‌شوید. در این مدت ناشتا هستید و اجزاء خارج شدن از تخت را ندارید. در طی بستری بویژه روزهای اول تنفس عمیق و سرفه‌های مکرر برای جلوگیری از عوارض ریوی پس از بیهوشی توصیه می‌شود. سپس به اتاق‌های عادی بخش منتقل می‌شود.

- روزانه از شما آزمایش خون گرفته می‌شود تا عملکرد کلیه شما ارزیابی شود.
- میزان روزانه دریافت مایعات و دفع ادرار شما اندازه‌گیری می‌شود.
- برخی بیماران در روزها یا هفته‌های اول پس از پیوند تا زمان برقراری عملکرد کلیه موقتاً نیاز به دیالیز پیدا می‌کنند.
- از زمان جراحی سوند ادراری دارید. زمان خروج آن بسته به نظر جراح و شرایط بالینی شما تعیین می‌شود.
- پس از خروج سوند ادراری تا چند روز ممکن است سوزش یا تکرار ادرار داشته باشد. برخی از بیماران طبق صلاحیت پزشک جراح با سوند ادراری مرخص می‌شوند.
- مدت زمان بستری در بخش پیوند متفاوت است و حدود هفت تا ده روز می‌باشد.
- در زمان بستری در ساعت ملاقات، ملاقات از پشت پنجره انجام می‌شود و برای جلوگیری از عفونت اجزاء ورود ملاقات کننده‌ها به بخش داده نمی‌شود.
- در حالب کلیه پیوندی شما نیز یک سوند داخلی (استنت) تعییه می‌شود که زمان خروج آن بسته به نظر جراح و شرایط بالینی شما می‌باشد.
- در روز ترخیص آموزش کامل برای مراقبت در منزل به شما و یکی از همراهانتان داده می‌شود.

زندگی پس از پیوند کلیه

داروها

تا زمانیکه عضو پیوندی در بدن شما کار می‌کند، باید به صورت روزانه داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی را مصرف کنید.

داروهای سیکلوسپورین، تاکرولیموس، مایکوفنلات، سیروولیموس، اورولیموس، آزاتیوپرین و بردنیزولون از جمله داروهای تضعیف کننده سیستم ایمنی هستند که بر اساس شرایط بالینی و نیاز شما با نظر پزشک برای شما انتخاب و تجویز می‌شوند. این داروها برای جلوگیری از رد کلیه پیوندی شما استفاده می‌شود و تنها با دستور پزشک می‌توانید مصرف داروها را متوقف کنید.

به خاطر داشته باشید که عدم مصرف داروها یا کم کردن دوز آنها بدون دستور پزشک می‌تواند سلامت شما را به خطر انداخته و باعث از دادن کلیه پیوندی شما شود.

مقدمه

تبیریک؛ پیوند شما با موفقیت انجام شده است و اکنون فرآیند بهبود و زندگی با کلیه جدید برای شما شروع می‌شود. این کتابچه برای کمک به شما برای درک این فرآیند و پاسخ به پرسش‌های شما طراحی شده است.

به خاطر داشته باشید که فرآیند بهبودی شما زمانبر است و شما لازم دارید از نظر روحی، احساسی و جسمی بهبود بیابید.

شما با اطلاعات لازم در مورد داروها، تغذیه و مراقبت‌های اولیه از بیمارستان ترجیح می‌شوید.

موفقیت پیوند و سلامت طولانی مدت شما به رعایت نکات زیر وابسته است:

- ویزیت مکرر و منظم توسط تیم پیوند و عمل به دستورات آنها
- مصرف منظم و به موقع داروهای پیوند برای جلوگیری از رد پیوند
- پیگیری انجام آزمایش‌ها و ویزیت‌های بعد از آن

• تبعیت از شیوه زندگی سالم شامل تغذیه مناسب، ورزش و کنترل وزن

- در صورت مشاهده هرگونه عارضه به دنبال مصرف داروها، به پزشک اطلاع دهید.
- در زمان مراجعه به کلینیک و یا بستری شدن در بیمارستان، کلیه داروهای مصرفی خود را همراه بیاورید و نحوه مصرف آنها را به خاطر داشته باشید.
- در صورت وجود مشکل در بلع دارو، وجود استفراغ یا اسهال به دنبال مصرف داروها، با پزشک خود تماس بگیرید.
- در صورتیکه در مورد نحوه مصرف داروها، عوارض و ..... سوالی در ذهن شما ایجاد شد، از پزشک یا داروساز سوال نمایید.
- در صورت وجود سابقه هرگونه حساسیت غذایی و دارویی، قبل از شروع مصرف داروهای پیوند، پزشک خود را مطلع سازید.

سیکلوسپورین (ساندیمون، نئورال، ایمینورال) شرکت‌های دارویی مختلفی تولید شده و دارای اسامی مختلفی می‌باشد. این دارو به صورت کپسول‌های نرم بوده و در مقادیر ۲۵، ۵۰ و ۱۰۰ میلی گرم موجود می‌باشد.

چگونه باید سیکلوسپورین را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوراکی مصرف می‌شود.
- سیکلوسپورین دوبار در روز و معمولاً در ساعت‌های ۹ صبح و ۹ شب مصرف می‌شود.
- بین دوزهای دارو باید ۱۲ ساعت فاصله باشد.

همواره نکات زیر را به خاطر داشته باشید:

- هرگر بدون دستور پزشک داروهای خود را قطع نکنید و دوز آنها را خودسرانه تغییر ندهید.
- داروها را هر روز در زمان مشخص شده مصرف کنید و زمان مصرف را تغییر ندهید.
- داروها را نصف و یا خرد نکنید مگر اینکه دستور پزشک اینگونه باشد.
- کپسول یا قرص با یک لیوان آب خورده شود و از آب گریپ فروت یا انار استفاده نشود.
- برای بلع داروها در حالت ایستاده و یا نشسته باشید. در حالت خوابیده از بلع دارو خودداری کنید.
- داروها را در بسته‌های خودشان نگهداری کنید و از داخل بسته‌ها تا زمان مصرف خارج نکنید.
- داروها را در جای خشک، دمای اتاق بین ۱۵ تا ۳۰ درجه سانتی‌گراد و دور از نور مستقیم آفتاب نگه دارید.

- قرارگیری داروها در محیط‌های مرطوب مانند قفسه‌های داخل حمام، از قدرت اثر و کیفیت داروها می‌کاهد.
- داروها را دور از دسترس اطفال نگهداری نمایید.
- از قرار دادن داروها در داخل وسیله نقلیه خود بپرهیزید.
- از قرار دادن داروها در یخچال خودداری کنید.
- در صورت تمام تاریخ انقضای دارو، دارو را دور ببریزید.
- به علت تداخلات داروها با یکدیگر، از مصرف کردن هرگونه داروی جدید بدون مشورت با پزشک یا داروساز، خودداری نمایید.
- در زمان مصرف داروها در مورد چگونگی بارداری یا شیردهی از پزشک یا داروساز سوال نمایید.
- در صورت تصمیم به باردار شدن یا بارداری در زمان مصرف داروها حتماً به پزشک خود اطلاع دهید.
- این داروها تنها برای شما و در حال حاضر تجویز شده‌اند. مصرف آنها را به هیچ کس حتی با علائم مشابه شما توصیه نکنید.
- از بیماران دیگر در مورد داروهایشان سوال نپرسید چراکه داروها و دوز مصرفی مورد نیاز برای شما ممکن است با سایرین تفاوت داشته باشد.

در هنگام مصرف سیکلوسپورین کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- مصرف سیکلوسپورین می‌تواند عوارض متعددی به دنبال داشته باشد.
- بیشتر عوارض دارویی پس از عادت کردن بدن به مصرف داروی سیکلوسپورین، از بین می‌روند.
- چنانچه سیکلوسپورین را مطابق دستور پزشک خود مصرف کنید، از ایجاد عوارض دارویی تا حد زیادی جلوگیری می‌شود.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف سیکلوسپورین، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - افزایش فشار خون، ضربان نامنظم قلب
  - بی‌حسی یا احساس خواب رفتگی یا قلق‌لک در انگشتان دست و پا
  - اختلال در بینایی
  - لرزش بویژه در دست‌ها
  - گرفتگی عضلات بویژه در پاها
  - درد معده
  - احساس گیجی، افسردگی
  - علائم عفونت مانند تب، لرز، گلودرد
  - آکنه
  - خونریزی از لثه، بزرگی یا رشد لثه
  - رشد موهای زائد روی سطح بدن و صورت

آیا در هنگام مصرف سیکلوسپورین می‌توانم باردار شوم؟

- بله، با مشورت پزشک و تنظیم سایر داروها می‌توانید باردار شوید. سیکلوسپورین در بارداری منع ندارد و کم خطر است.

◦ دارو باید هر روز مطابق برنامه و در ساعات مشخص شده با فاصله مشخص از وعده‌های غذایی مصرف شود. این کارکمک می‌کند که همواره سطح ثابتی از دارو در بدن شما وجود داشته باشد.

◦ دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز نباید مصرف کنید.
◦ در روز خونگیری به منظور تعیین سطح خونی دارو، دوز صبح سیکلوسپورین را، پس از گرفتن نمونه خون مصرف کنید.

◦ برای تعیین سطح سرمی دارو دو روش وجود دارد: ۱- گرفتن نمونه خونی قبل از مصرف دوز صحبتگاهی دارو (۱۲ ساعت پس از مصرف آخرین دوز دارو). ۲- اندازه‌گیری سطح سرمی دو ساعت پس از مصرف دوز صحبتگاهی دارو.
◦ براساس نتیجه به دست آمده از آزمایش خون، دوز داروی مصرفی شما کم یا زیاد می‌شود یا تغییر نمی‌کند.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلا فاصله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه مصرف دارو را فراموش کردید، هر زمان در طول روز به یاد آوردید دارو را مصرف کنید، ولی اگر از زمان مصرف دارو یک روز گذشته است، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.
- چنانچه در مدت کوتاهی پس از مصرف دارو استفراغ کردید و تکه‌های دارو در استفراغ دیده شد، می‌توانید دارو را دوباره مصرف کنید.

در هنگام مصرف سیکلوسپورین، از مصرف کدام فراورده غذایی باید خوداری کنم؟

- از مصرف آب گریپ فروت و میوه گریپ فروت و آب انار در هنگام مصرف سیکلوسپورین خودداری کنید.
- گریپ فروت میزان سیکلوسپورین را در خون افزایش داده و می‌تواند باعث بروز علائم ناشی از سمیت دارو در بدن شما شود.

- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.
- در صورت فراموش کردن بیشتر از یک دوز از تاکرولیموس با پزشک خود تماس بگیرید.
- در صورت عدم تحمل و استفراغ پس از مصرف تاکرولیموس، با پزشک خود تماس بگیرید.

در هنگام مصرف تاکرولیموس، از مصرف کدام فراورده غذایی باید خودداری کنم؟

- از مصرف آب گریپ فروت و میوه گریپ فروت در هنگام مصرف تاکرولیموس خودداری کنید.
- گریپ فروت میزان تاکرولیموس را در خون افزایش داده و می‌تواند باعث بروز علائم ناشی از سمیت دارو در بدن شما شود.

در هنگام مصرف تاکرولیموس کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- صرف تاکرولیموس می‌تواند عوارض متعددی به دنبال داشته باشد.
- بیشتر عوارض دارویی پس از عادت کردن بدن به مصرف داروی تاکرولیموس، از بین می‌روند.
- چنانچه تاکرولیموس را مطابق دستور پزشک خود مصرف کنید، از ایجاد عوارض دارویی تا حد زیادی جلوگیری می‌شود.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف تاکرولیموس، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - لرزش بویژه در دستها
  - اسهال
  - علائم عفونت مانند تب، لرز، گلودرد، رخمهای دهان و گرفتگی صدا
  - ریزش مو
  - افزایش قند خون
  - تاری دید، افزایش حساسیت چشم به نور
  - احساس سوزش یا قلقک در انگشتان دست و پا
  - اشکال در تنفس و شنیدن صدای اضافه در هنگام نفس کشیدن
  - احساس صدای زنگ در گوش
  - راش یا کهیز بر روی سطح پوست
  - احساس گیجی، افسردگی، اختلال خواب و دیدن کابوس‌های شبانه

تاکرولیموس (پروگراف، کوگراف)

تاکرولیموس بوسیله شرکت‌های دارویی مختلفی تولید شده و دارای اسامی مختلفی می‌باشد. این دارو به صورت کپسول بوده و در مقدار ۰/۵ و ۱ میلی گرم موجود می‌باشد.

چگونه باید تاکرولیموس را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوراکی مصرف می‌شود.
- تاکرولیموس دوبار در روز و در ساعت‌های ۹ صبح و ۹ شب مصرف می‌شود.
- بین دوزهای دارو باید ۱۲ ساعت فاصله باشد.
- دارو باید هر روز مطابق برنامه و در ساعات مشخص شده مصرف شود. این کارکمک می‌کند که همواره سطح ثابتی از دارو در بدن شما وجود داشته باشد.
- تاکرولیموس را با معده خالی مصرف کنید.
- این دارو باید یک ساعت قبل از غذا یا دو ساعت بعد از غذا مصرف شود.
- دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز نباید مصرف کنید.
- در روز خونگیری برای تعیین سطح خونی دارو، نمونه‌ی خونی قبل از مصرف دوز صبحگاهی، ۱۲ ساعت پس از مصرف آخرین دوز گرفته شود.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافصله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه مصرف دارو را فراموش کردید، هر زمان در طول روز به یاد آوردید دارو را مصرف کنید، ولی اگر از زمان مصرف دارو یک روز گذشته است، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.

- دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز نباید مصرف کنید.
- مصرف مایکوفنولات با غذا می‌تواند عوارض گوارشی ناشی از این دارو را کم کند.
- کپسول‌ها را باز نکنید و قرص‌ها را خرد نکنید.
- مراقب باشید دستتان با محتویات داخل کپسول‌ها یا قرص‌های شکسته شده، تماس نداشته باشد. در صورت این اتفاق دست‌ها را حتماً با آب بشویید.
- مایکوفنولات را با داروهای آنتی اسید و ترکیبات حاوی آهن مصرف نکنید.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافضله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه مصرف دارو را فراموش کردید، هر زمان در طول روز به یاد آورده باشید دارو را مصرف کنید، ولی اگر از زمان مصرف دارو یک روز گذشته است، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.

در هنگام مصرف مایکوفنولات کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- مایکوفنولات می‌تواند عوارض گوارشی زیاد، همانند نفخ شکم، سوزش سر دل و اسهال ایجاد کند.
- مصرف این دارو به همراه غذا می‌تواند عوارض گوارشی آن را کاهش دهد.
- این دارو می‌تواند گلوبول‌های سفید خون و پلاکت‌های شما را کاهش دهد.
- در صورت انجام آزمایش خون و مشاهده کاهش گلوبول‌های سفید و پلاکت، دوز داروی شما را کم خواهد شد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف مایکوفنولات، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - وجود خون در ادرار
  - احساس گیجی یا افتادن روی زمین
  - تب، لرز یا گلودرد
  - خونریزی‌های غیرعادی

آیا در هنگام مصرف تاکرولیموس می‌توانم باردار شوم؟

- بله، با مشورت پزشک و تنظیم سایر داروها می‌توانید باردار شویید. تاکرولیموس در بارداری منع ندارد و کم خطر است.

دلیل احساس تشنگی زیاد من پس از مصرف تاکرولیموس چه می‌تواند باشد؟

- به دنبال مصرف تاکرولیموس، قند خون می‌تواند افزایش یابد.
- احساس تشنگی زیاد، خشکی دهان، تکرر در دفع ادرار، احساس بوی میوه در تنفس، احساس خستگی و یا کاهش اشتتها، می‌تواند از علائم ابتلاء به دیابت باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از این علائم به پزشک خود اطلاع دهید.

مایکوفنولات (سل‌سپت، مایفورتیک)

مایکوفنولات بوسیله شرکت‌های دارویی مختلفی تولید شده و دارای اسامی مختلفی می‌باشد. این دارو با نام سل‌سپت، سیتوگان یا سوپریمون به صورت کپسول و قرص در مقدار ۲۵۰ و ۵۰۰ میلی گرم و با نام مایفورتیک به صورت قرص در مقدار ۱۸۰ و ۳۶۰ میلی گرم موجود می‌باشد.

چگونه باید مایکوفنولات را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوراکی مصرف می‌شود.
- مایکوفنولات دوبار در روز و معمولاً در ساعت‌های ۶ صبح و ۶ شب مصرف می‌شود.
- دارو باید هر روز مطابق برنامه و در ساعات مشخص شده مصرف شود.

سیروولیموس (راپامیون)

سیروولیموس به صورت قرص بوده و در مقادیر ۱ میلی گرم موجود می باشد.

چگونه باید سیروولیموس را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوراکی و یکبار در روز مصرف می شود.
- سیروولیموس می تواند با یا بدون غذا مصرف شود. در تمام روزها برای مصرف آن (با یا بدون غذا) یک برنامه مشخص و ثابت داشته باشید.
- دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز نباید مصرف کنید.
- در صورت مصرف همزمان سیروولیموس با سیکلوسپورین یا تاکرولیموس، بین مصرف سیکلوسپورین یا تاکرولیموس و سیروولیموس حداقل ۴ ساعت فاصله باشد. بین ساعت های ۱۲ تا ۱ بعداز ظهر، بهترین زمان برای مصرف سیروولیموس می باشد.
- در روز خونگیری به منظور تعیین سطح خونی دارو، دوز سیروولیموس را، پس از گرفتن نمونه خون مصرف کنید.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلا فاصله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه مصرف دارو را فراموش کردید، هر زمان در طول روز به یاد آوردید دارو را مصرف کنید، ولی اگر از زمان مصرف دارو یک روز گذشته است، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- هرگز دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.

آیا در هنگام مصرف مایکوفنولات می توانم باردار شوم؟

- تمامی خانم هایی که در سنین باروری هستند، در فاصله یک هفته قبل از شروع مایکوفنولات باید یک تست بارداری منفی داشته باشند.
- قبل از شروع مایکوفنولات، در حین مصرف دارو و تا ۶ هفته پس از اتمام دوره درمان، باید از دو روش مناسب جلوگیری از بارداری (برای مثال کاندوم و قرص های ضد بارداری خوراکی به صورت همزمان) استفاده شود.
- در صورتیکه تصمیم برای باردار شدن دارید حتما با پزشک خود مشورت کنید.
- در صورتیکه به صورت ناخواسته باردار شدید، به پزشک خود اطلاع دهید.

در صورت مشاهده کبدی روی بدن خود چه کاری باید انجام دهم؟

- در هنگام مصرف مایکوفنولات انجام آزمایش خون به صورت مرتب به منظور شمارش گلوبول های سفید و پلاکت های شما توصیه می شود.
- در صورت مشاهده کبدی یا هرگونه خونریزی غیرعادی، به پزشک خود اطلاع دهید.

در صورت مشاهده کبودی روی بدن خود چه کاری باید انجام دهم؟

- در هنگام مصرف سیروولیموس انجام آزمایش خون به صورت مرتب به منظور شمارش گلوبولهای سفید و پلاکت‌های شما توصیه می‌شود.
- در صورت مشاهده کبودی یا هرگونه خونریزی غیرعادی، به پزشک خود اطلاع دهید.

اورولیموس (سرتیکان)

این دارو به صورت قرص بوده و در مقادیر ۰/۲۵، ۰/۵، ۰/۷۵، ۱ میلی‌گرم موجود می‌باشد.

چگونه باید اورولیموس را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوارکی مصرف می‌شود.
- دارو باید هر روز مطابق برنامه و در ساعات مشخص شده با فاصله مشخص از وعده‌های غذایی مصرف شود. این کارکمک می‌کند که همواره سطح ثابتی از دارو در بدن شما وجود داشته باشد.
- بین مصرف دو مقدار دارو در روز، باید ۱۲ ساعت فاصله باشد.
- دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز مصرف نکنید.
- قرص‌ها به صورت کامل و با یک لیوان آب بلعیده شوند.
- قرص‌ها شکسته، خرد یا جویده نشوند.
- از مصرف قرص‌های شکسته یا خرد شده خودداری نمایید.
- به قرص‌های شکسته و خرد شده دست نزنید و از تماس با آنها خودداری کنید.
- گرفتن نمونه خونی باید همیشه قبل از مصرف دوز صحبت‌گاهی دارو انجام شود. ابتدا نمونه خون از شما گرفته شده سپس شما می‌توانید دوز صحبت‌گاهی داروی خود را مصرف کنید.

در هنگام مصرف سیروولیموس، از مصرف کدام فراورده غذایی باید خودداری کنم؟

- از مصرف آب گریپ فروت و میوه گریپ فروت در هنگام مصرف سیروولیموس خودداری کنید.
- گریپ فروت میزان سیروولیموس را در خون افزایش داده و می‌تواند باعث بروز علائم ناشی از سمیت دارو در بدن شما شود.

در هنگام مصرف سیروولیموس کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- سیروولیموس می‌تواند میزان کلسترول و تریگلیسرید را در خون شما افزایش دهد. همچنین می‌تواند باعث ورود پروتئین در ادرار شما شود. در چند ماه اول شروع درمان با سیروولیموس انجام مرتب آزمایش خون و ادرار می‌تواند شما را از بروز این عوارض مطلع سازد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف سیروولیموس، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - بروز علائم عفونت مانند تب، لرز، گلودرد
  - سرفه خشک و تنگی نفس
  - ورم صورت و زبان
  - ورم پاهای
  - شواهدی از کاهش پلاکت یا خونریزی، نقاط قرمزی سوزنی بر روی پوست، مدفوع سیاه و قیر مانند و خون در ادرار
  - شواهدی از کاهش گلوبولهای قرمز خون به صورت احساس خستگی و ضعف غیر عادی، احساس گیجی و افتادن روی زمین
  - راش‌های جلدی یا کهیر، آکنه
  - سیروولیموس باعث تاخیر در بهبود زخم می‌شود. بنابراین لازم است که بر اساس مشورت با پزشک، دارو مدتی قبل و بعد از اعمال جراحی به صورت موقت قطع شود.

آیا در هنگام مصرف سیروولیموس می‌توانم باردار شوم؟

- قبل از شروع مصرف، در هنگام مصرف و تا ۱۲ هفته پس از اتمام سیروولیموس باید از یکی از روش‌های مناسب جلوگیری از بارداری استفاده شود. در مورد استفاده از قرص‌های ضدبارداری یا استفاده از روش‌های دیگر با پزشک خود مشورت کنید.
- در صورتیکه تصمیم برای باردار شدن دارید حتماً با پزشک خود مشورت کنید. در صورت تصمیم به بارداری باید داروی سیروولیموس شما تغییر یابد.
- در صورتیکه به صورت ناخواسته باردار شدید، به پزشک خود اطلاع دهید.
- در مورد نحوه مصرف دارو در آقایانی که قصد فرزندآوری دارند، از پزشک خود کمک بخواهید.

- مشاهده علائم واکنش آرژیک: جوش، خارش، قرمزی پوست و ورم، تاول، کنده شدن پوست با یا بدون تب
- دیر خوب شدن زخمهای
- کبدی در روی پوست و خونریزی از قسمت‌های مختلف بدن

آیا در هنگام مصرف اورولیموس می‌توانم باردار شوم؟

- نه. در هنگام مصرف اورولیموس باید از روش‌های مناسب جلوگیری از بارداری استفاده شود و این جلوگیری تا دو ماه پس از قطع مصرف دارو نیز ادامه داشته باشد.

آزاتیوپرین (ایموران، آزارام)

این دارو به صورت قرص بوده و در مقادیر ۵۰ میلی‌گرم موجود می‌باشد.

چگونه باید آزاتیوپرین را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوارکی مصرف می‌شود.
- مصرف این دارو در دو مقدار روزانه می‌تواند از عوارض گوارشی دارو کم کند.
- مصرف این دارو بعد از غذا می‌تواند از عوارض گوارشی دارو کم کند.
- دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز نباید مصرف کنید.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافصله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه مصرف دارو را فراموش کردید، هر زمان در طول روز به یاد آوردید دارو را مصرف کنید، ولی اگر از زمان مصرف دارو یک روز گذشته است، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.

در هنگام مصرف اورولیموس، از مصرف کدام فراورده غذایی باید خودداری کنم؟

- از مصرف آب گریپ فروت و میوه گریپ فروت در هنگام مصرف اورولیموس خودداری کنید.
- گریپ فروت میزان اورولیموس را در خون افزایش داده و می‌تواند باعث بروز علائم ناشی از سمیت دارو در بدن شما شود.

در هنگام مصرف اورولیموس کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- مصرف اورولیموس می‌تواند عوارض متعددی به دنبال داشته باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف اورولیموس، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - زخمهای دهانی، خشکی دهان، التهاب در دهان، صورت، زبان، حلق و گلو
  - اسهال
  - تب، لرز، افزایش خلط، گوش درد
  - افزایش فشار خون
  - ورم پاهای، صورت و زبان
  - کم خونی، کاهش تعداد گلوبول‌های سفید، کاهش تعداد پلاکت‌ها
  - احساس ضعف و خستگی
  - تنگی نفس، سرفه خشک

- مشاهده علائم عفونت: تب ۳۸ درجه و بالاتر، لرز، گلودرد، گوش درد، سرفه، افزایش و تغییر رنگ خلط، درد در هنگام ادرار کردن، زخم‌های دهانی، دیر خوب شدن زخم‌ها، خارش و درد مقعد
- احساس خستگی و ضعف زیاد
- کبدی روی پوست و خونریزی از قسمت‌های مختلف بدن
- تعریق شبانه
- کاهش وزن زیاد در مدت کوتاه
- بی‌حسی یا سردی انگشتان

آیا در هنگام مصرف آزاتیوپرین می‌توانم باردار شوم؟

- بله، در هنگام مصرف آزاتیوپرین باید از روش‌های مناسب جلوگیری از بارداری استفاده شود. در مورد استفاده از قرص‌های ضدبارداری یا استفاده از روش‌های دیگر با پزشک خود مشورت کنید.

بردنیزولون

این دارو به صورت قرص بوده و در مقدار ۵ و ۵۰ میلی‌گرم موجود می‌باشد. دقتشود که به اشتباه به جای قرص ۵ میلی‌گرم، قرص ۵۰ میلی‌گرم استفاده نشود.

چگونه باید پردنیزولون را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوارکی مصرف می‌شود.
- به جهت جلوگیری از درد و احساس ناراحتی در معده بهتر است این دارو با غذا و یا شیر مصرف شود.
- برای اینکه پردنیزولون خواب شما را بهم نریزد، آن را صبح‌ها مصرف کنید.
- مقدار مصرف پردنیزولون به مرور زمان کاهش پیدا می‌کند. تعداد قرص‌ها را مطابق دستور پزشک مصرف کنید.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافصله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه مصرف دارو را فراموش کردید، هر زمان در طول روز به یاد آورده‌ید دارو را مصرف کنید، ولی اگر از زمان مصرف دارو یک روز گذشته است، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.

آیا می‌توانم داروهایی که پزشکان دیگر برایم تجویز کرده‌اند را مصرف کنم؟

- به علت تداخل بسیاری از داروها با آزاتیوپرین، از مصرف کردن هرگونه داروی جدید بدون مشورت با پزشک خود، خودداری نمایید.
- قبل از مصرف آسپیرین، رقیق کننده‌های خون، سیر، جینسینک و جینکو (موجود در داروهای جینکوتیدی و ژریاتریک فارماتون)، ایبوپروفن، ژلوفن و داروهای این خانواده، داروهای مسکن و ویتامین ای حتماً با پزشک خود مشورت کنید.
- در زمان مصرف آزاتیوپرین از مصرف داروهای پایین آورنده اسید اوریک مانند آلوبورینول و فیوکسوسنات خودداری کنید.

در هنگام مصرف آزاتیوپرین کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- مصرف آزاتیوپرین می‌تواند عوارض متعددی به دنبال داشته باشد.
- مصرف این دارو می‌تواند خطر ایجاد بدخیمی و بیماری‌های عفونی را افزایش دهد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف آزاتیوپرین، به پزشک خود اطلاع دهید:

  - مشاهده علائم واکنش آلرژیک: کهیز، خارش، جوش، قرمزی پوست، تورم، تاول، کنده شدن پوست با یا بدون تب
  - ناراحتی معده، تهوع، استفراغ، اسهال، بی‌اشتهاای ریزش مو
  - زخم دهانی، درد یا سختی هنگام بلع
  - کاهش گلبول سفید و پلاکت خون

در زمان مصرف پردنیزولون کدامیک از مواد خوراکی را نباید مصرف کنم؟

- الكل می‌تواند خطر ایجاد عوارض ناشی از پردنیزولون را افزایش دهد.
- در زمان مصرف پردنیزولون از نوشیدن ترکیبات حاوی الكل خودداری کنید.

آیا در هنگام مصرف پردنیزولون می‌توانم باردار شوم؟

- بله، دارو در بارداری کم خطر است.

آیا داروهای دیگر را همزمان با پردنیزولون می‌توانم مصرف کنم؟

- بین مصرف پردنیزولون و داروهای کاهنده اسید معده (شربت یا قرص آلومینیوم-ام جی یا قرص رانیتیدین) حداقل ۲ ساعت فاصله بگذارید.

کوتريموکسازول (تریمتوپریم/سولفامتوکسازول، باکتریم)

این دارو به صورت قرص بوده و در مقدار ۸۰ و ۴۰۰ میلیگرم موجود می‌باشد.

چرا کوتريموکسازول برای من تجویز می‌شود؟

- کوتريموکسازول یک داروی ترکیبی شامل دو آنتی بیوتیک می‌باشد و جهت جلوگیری از ایجاد نوعی از عفونت ریه با نام PJP و عفونت ادراری برای شما تجویز می‌شود.
- این نوع عفونت ریه در بیماران دریافت کننده کلیه پیوندی به علت سیستم ایمنی ضعیف شده آنها اتفاق می‌افتد.

- در صورت حساسیت به این دارو و یا داروهای دیگری که شباهت ساختمانی با این دارو دارند، به پزشک خود اطلاع دهید.
- در صورت ابتلا به بیماری فاویسم به پزشک خود اطلاع دهید.
- حداقل زمانی که دارو باید مصرف شود تا یک سال پس از پیوند می‌باشد. ادامه‌ی درمان با دارو بر اساس نظر پزشک معالج می‌باشد.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافصله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- بدون مشورت با پزشک مقدار دارو را دو برابر نکنید و از مصرف قرص اضافه خودداری کنید.

در هنگام مصرف پردنیزولون کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- مصرف پردنیزولون می‌تواند عوارض متعددی به دنبال داشته باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف پردنیزولون، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - مدفع خونی، سیاه و چسبنده
  - گیجی، هیجانزدگی بیش از حد و بیقراری، احساس سرحال بودن بیش از حد و به صورت غیرعادی، احساس افسردگی یا تغییر مدام خلق و خو، اختلالات خواب
  - درد چشم، کاهش یا تاری دید، بیرون زدگی چشم
  - تب، گلودرد، عطسه، سرفه و علائم دیگر عفونت
  - زخمی که ایجاد شده و خوب نمی‌شود
  - تکرر ادرار، احساس تشنگی مداوم که می‌تواند به علت افزایش قند خون باشد.
  - اختلالات قاعده‌گی، افزایش رشد مو به صورت غیرعادی در صورت یا نقاط دیگر بدن
  - هرگونه تغییر در پوست بدن مانند آکنه، جوش، خطوط قرمز رنگ بر روی پوست، نازک و براق شدن پوست
  - درد معده
  - ورم پاهای
  - خونریزی‌های غیرعادی و ایجاد نقطه‌های قرمز روی پوست
  - احساس خستگی زیاد و ضعف
  - افزایش وزن / کاهش وزن؛ افزایش یا کاهش اشتها
  - گرفتگی و انقباض عضلانی
  - گرد شدن و ورم صورت

در صورت ایجاد عارضه با پردنیزولون، آیا می‌توانم مصرف آن را به یکباره قطع کنم؟

- مصرف داروی پردنیزولون را به هیچ وجه یکباره قطع نکنید.
- دوز دارو باید به آهستگی کاهش داده شود تا بدن شما بتواند به تغییر دوز عادت کند.
- برای کاهش دوز پردنیزولون حتماً مطابق دستور پزشک خود عمل کنید.

در زمان مصرف کوتريموکسازول کدامیک از مواد خوراکی را نباید مصرف کنم؟

- الکل می‌تواند خطر ایجاد عوارض ناشی از کوتريموکسازول را افزایش دهد.

آیا در هنگام مصرف کوتريموکسازول می‌توانم باردار شوم؟

- در صورتیکه تصمیم برای باردار شدن دارید حتماً با پزشک خود مشورت کنید.
- در صورتیکه به صورت ناخواسته باردار شدید، به پزشک خود اطلاع دهید.

والگانسیکلوویر (ولسایت، سایتوبایوویر)

این دارو به صورت قرص بوده و در مقدار ۴۵۰ میلی‌گرم موجود می‌باشد.

چرا والگانسیکلوویر برای من تجویز می‌شود؟

- والگانسیکلوویر یک داروی ضد ویروس می‌باشد و جهت پیشگیری و درمان عفونت ویروسی ناشی از سایتومگالوویروس برای شما تجویز شده است.

چگونه باید والگانسیکلوویر را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوراکی مصرف می‌شود.
- قرص‌ها را نشکنید و خرد نکنید.
- دوز روزانه دارو را با شام مصرف کنید. اینکار به افزایش جذب والگانسیکلوویر کمک می‌کند.
- دارو را بیشتر یا کمتر از دوزهای تجویز شده توسط پزشک، مصرف نکنید و هیچ دوزی را حذف نکنید.
- طول مدت مصرف دارو بسته به نظر پزشک بین ۳ تا ۶ ماه می‌باشد.

چگونه باید کوتريموکسازول را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوراکی مصرف می‌شود.
- در هنگام مصرف این دارو، حداقل یک لیوان آب مصرف کنید.
- کوتريموکسازول حداقل به مدت یکسال باید مصرف شود.
- تعداد قرص‌ها کمتر یا بیشتر از آنچه دستور پزشک است، مصرف نشود.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافضله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه به زمان مصرف نوبت بعدی دارو نزدیک باشد، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.
- در صورتیکه روزانه یکبار این دارو را مصرف می‌کنید، در صورتی دوز فراموش شده را مصرف کنید که بین مصرف قرص‌ها حداقل ۱۰ تا ۱۲ ساعت فاصله وجود داشته باشد.

در هنگام مصرف کوتريموکسازول کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- صرف کوتريموکسازول می‌تواند عوارضی به دنبال داشته باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف کوتريموکسازول، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - کم خونی یا اختلالات خونی دیگر مثل کاهش گلبول‌های سفید
  - واکنش‌های حساسیتی، جوش و خارش پوستی، افزایش حساسیت پوست به نور آفتاب
  - کبودی و خونریزی‌های غیرعادی
  - تب، لرز، گلودرد
  - کمردرد، درد عضلات، درد مفاصل
  - افزایش پتانسیم خون

- در صورتیکه تصمیم برای باردار شدن دارید حتماً با پزشک مشورت کنید.
- در صورتیکه به صورت ناخواسته شما یا همسرتان باردار شدید، به پزشک اطلاع دهید.
- تمامی بیماران دریافت کننده پیوند کلیه (هر دو جنس) در زمان مصرف این دارو باید از یک روش جلوگیری از بارداری مناسب استفاده کنند.
- آقایان دریافت کننده کلیه پیوندی پس از متوقف کردن مصرف این دارو نیز حداقل تا ۹۰ روز باید از کاندوم استفاده کنند.
- در زمان مصرف والگانسیکلولویر شیردهی ممنوع می‌باشد.

فلوکونازول

این دارو به صورت کپسول بوده و در مقدار ۵۰، ۱۰۰، ۱۵۰ و ۲۰۰ میلی‌گرم موجود می‌باشد.

چرا فلوکونازول برای من تجویز می‌شود؟

- فلوکونازول یک داروی ضدقارچ می‌باشد و جهت پیشگیری از عفونت ناشی از قارچ‌ها برای شما تجویز شده است.

چگونه باید فلوکونازول را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوارکی مصرف می‌شود.
- برای گرفتن بهترین نتیجه از مصرف این دارو، دوزهای روزانه دارو را فراموش نکنید.
- دارو باید هر روز مطابق برنامه و در ساعات مشخص شده توسط پزشک مصرف شود.
- در صورت احساس درد در معده، کپسول‌ها را با غذا مصرف کنید.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافضله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه به زمان مصرف نوبت بعدی دارو نزدیک باشد، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و از دوز اضافه استفاده نکنید.

در هنگام مصرف والگانسیکلولویر کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- مصرف والگانسیکلولویر می‌تواند عوارض متعددی به دنبال داشته باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف والگانسیکلولویر، به پزشک خود اطلاع دهید:

  - علائم ابتلاء به عفونت و کاهش گلوبول‌های سفید: تب، لرز، سرفه، گلودرد، درد در هنگام خروج ادرار
  - علائم کاهش تعداد پلاکتها: خونریزی، کبودی، نقاط قرمز رنگ روی پوست، مدفوع سیاه و چسبنده، خون در ادرار
  - علائم کاهش تعداد گلوبول‌های قرمز: احساس ضعف و خستگی بیش از اندازه، غش کردن یا افتادن روی زمین، احساس سرگیجه، زخم‌های دهانی
  - تشنج
  - ضایعات پوستی، احساس خارش در دست و پا
  - سرگیجه و عدم تعادل در هنگام راه رفتن
  - اسهال، تهوع و استفراغ، درد معده

در صورت مشاهده کبودی بر روی پوست چه کاری باید انجام بدهم؟

- در هنگام مصرف این دارو شمارش سلول‌های خونی، گلوبول‌های سفید، گلوبول‌های قرمز و پلاکتها، باید به صورت مرتب انجام شود.
- در صورت مشاهده کبودی و خونریزی‌های غیرعادی حتماً به پزشک خود اطلاع دهید.
- مراقب هرگونه ضربه یا ایجاد بریدگی روی بدن خود باشید.

آیا در هنگام مصرف والگانسیکلولویر می‌توانم باردار شوم؟

- این دارو می‌تواند به جنین آسیب رساند.
- والگانسیکلولویر می‌تواند باعث کاهش تولید اسپرم در آقایان شود.

فاموتیدین

این دارو به صورت قرص بوده و در مقدار ۲۰ و ۴۰ میلی‌گرم موجود می‌باشد.

چرا فاموتیدین برای من تجویز می‌شود؟

- فاموتیدین یک داروی آنتی‌هیستامین می‌باشد که ترشح اسید معده را متوقف می‌کند و جهت پیشگیری و درمان زخم‌های معده و روده و سوزش سردل برای شما تجویز شده است.

چگونه باید فاموتیدین را مصرف کنم؟

- این دارو به صورت خوارکی مصرف می‌شود.
- دارو به همراه آب بلعیده شود.
- اگر فاموتیدین فقط یکبار در روز مصرف می‌شود، قبل از خواب مصرف شود.
- دارو را بیشتر یا کمتر از تعداد دفعات تجویز شده در روز نباید مصرف کنید.
- در صورت ایجاد درد معده به دنبال مصرف دارو، مصرف آن با غذا می‌تواند درد معده را کاهش دهد.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافضله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه به زمان مصرف نوبت بعدی دارو نزدیک باشد، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.

اگر مصرف داروی خود را فراموش کنم، چه کاری باید انجام دهم؟

- پس از به خاطر آوردن بلافضله نوبت فراموش شده را مصرف کنید.
- در صورتیکه به زمان مصرف نوبت بعدی دارو نزدیک باشد، پس از به خاطر آوردن نوبت فراموش شده را مصرف نکنید.
- دوز دارو را دو برابر نکنید و دارو را مطابق برنامه همیشگی مصرف کنید.
- صرف دارو را قطع نکنید و دوز آنرا تغییر ندهید.

در هنگام مصرف فلوکونازول، از مصرف کدام فرآورده غذایی باید خودداری کنم؟

- از مصرف آب گریپ فروت و میوه گریپ فروت در هنگام مصرف فلوکونازول خودداری کنید.
- از مصرف خوراکی‌ها و نوشیدنی‌های حاوی الكل خودداری کنید.

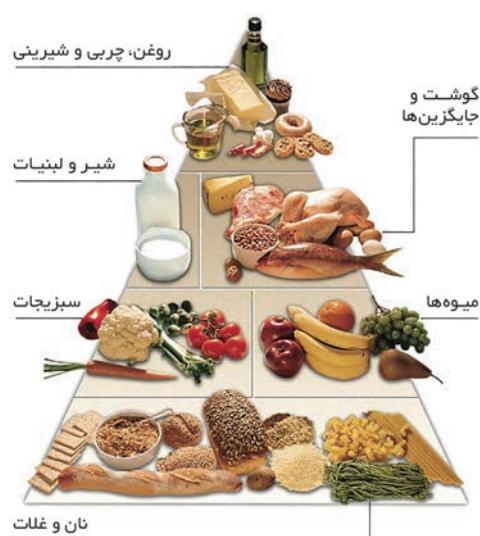
در هنگام مصرف فلوکونازول کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- صرف فلوکونازول می‌تواند عوارضی به دنبال داشته باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف فلوکونازول، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - سردرد
  - درد شکم یا معده درد شدید
  - اسهال آبکی
  - مشاهده علائم واکنش آلرژیک: جوش‌های پوستی، کهیرون، خارش، تاول، قرمز شدن رنگ پوست، تورم، کنده شدن پوست با یا بدون تب، احساس تنگی نفس

رژیم غذایی و تغذیه سالم پس از پیوند

رژیم غذایی و تغذیه در مراقبت روزانه بیماران پیوندی اهمیت ویژه‌ای دارد. برای حفظ سلامت شما و کلیه پیوندی، تیم پیوند به شما رژیم غذایی متعادل، کم نمک، کم چربی، و کم کلسیترول توصیه می‌کند.

برخی از داروهای شما موجب افزایش اشتها، افزایش قند خون و احتباس آب در بدن می‌شود، به همین دلیل دنبال کردن رژیم غذایی و شیوه زندگی سالم برای افزایش عمر کلیه پیوندی و سلامت قلبی توصیه می‌شود.

رژیم غذایی شما بحسب عملکرد کلیه، مدت زمان سپری شده از پیوند، وقایع پس از پیوند نظری عفونت یا رد پیوند و سایر شرایط جسمی شما در سیر زمان متفاوت خواهد بود. به طور مثال در صورت عملکرد مناسب کلیه بالا فاصله پس از پیوند در ماه اول نیاز

در هنگام مصرف فاموتیدین، از مصرف کدام فراورده غذایی باید خودداری کنم؟

- نوشیدن الکل و کشیدن سیگار می‌تواند سوزش سردل و درد معده را تشدید کند.
- در زمان مصرف این دارو از مصرف خوراکی‌ها و نوشیدنی‌های حاوی الکل خودداری کنید و سیگار نکشید.

آیا می‌توانم داروهایی که پزشکان دیگر برایم تجویز کرده‌اند را مصرف کنم؟

- از مصرف آسپیرین، ایبوپروفن، ژلوفن و سایر داروهای مشابه، داروهای ضد درد، رقیق کننده‌های خون، سیر، جینسینگ یا جینکو (موجود در قرص‌های جینکوتیدی و ژریاتریک فارماتون) و ویتامین‌ای، بدون مشورت با پزشک خودداری نمایید.

در هنگام مصرف فاموتیدین کدام عارضه دارویی ممکن است برای من ایجاد شود؟

- صرف فاموتیدین می‌تواند عوارضی به دنبال داشته باشد.
- در صورت مشاهده هر کدام از عوارض زیر به دنبال مصرف فاموتیدین، به پزشک خود اطلاع دهید:
  - بیوست / اسهال سیاه و چسبنده
  - خستگی / احساس سرگیجه در هنگام ایستادن
  - سردرد، بی خوابی
  - دردهای مفصلی و عضلانی
  - تهوع
  - خشکی دهان

چه میزان گوشت پرنده‌ها و ماهی می‌توانم بخورم؟ آیا فرقی بین گوشت بوقلمون و شتر مرغ با سایر گوشت‌ها است؟

- بهتر است هفته‌ای دو بار از ماهی در وعده‌های غذایی استفاده شود. مصرف بیشتر ماهی و سبزیجات در سبد غذایی جهت شما مناسب است.
- در سایر روزهای هفته می‌توان از گوشت‌های پرنده‌ها استفاده کرد.
- هنگام مصرف پرنده‌ها باید پوست و چربی آنها گرفته شود.
- گوشت شترمرغ چربی کمتری نسبت به گوشت مرغ دارد.
- گوشت بوقلمون و مرغ از نظر تغذیه‌ایی با هم تفاوت چندانی ندارند.
- مصرف حداقل ۴ عدد تخم مرغ در هفته مجاز است.

چه میزان حبوبات می‌توانم بخورم؟

- هر نصف لیوان حبوبات پخته مقدار پروتئینی برابر با ۳۰ گرم گوشت دارد ولی کیفیت پروتئین آن کمی پایین تر از گوشت است.
- همچنین حبوبات حاوی مقادیر بالائی از فیبر، پتاسیم و فسفر هستند.
- می‌توان حبوبات را ۳ تا ۴ وعده در هفته استفاده کرد.
- حبوبات را از شب قبل خیس کنید. آب را دور ریخته و به صورت جداگانه بپزید و سپس به غذا اضافه کنید.

به مصرف پروتئین بالاتری وجود دارد و مصرف گوشت قرمز توصیه می‌شود ولی پس از ماههای اول رژیم با میزان پروتئین متعادل، کالری کمتر و مصرف سبزیجات بیشتر توصیه می‌شود.

مراقب اضافه وزن و چاق شدن مفرط بعد از پیوند باشد. از مصرف غذاهای پر کالری (چرب و شیرین) اجتناب کنید.

آیا می‌توانم گوشت قرمز بخورم؟

- گوشت قرمز به دلیل بالا بودن مقدار چربی اشباع و کلسترول باید به صورت محدود و حدود ۲ تا ۳ بار در هفته مصرف شود.
- مقدار مصرف هر فرد بر اساس وزن او تعیین می‌شود ولی برای یک فرد متوسط مقدار توصیه شده مصرف گوشت‌ها در روز حدود ۱۲۰ تا ۱۵۰ گرم می‌باشد.
- مصرف گوشت به مقدار توصیه شده، باعث بالا رفتن کراتینین شما نمی‌شود.
- باید از گوشت‌های بدون چربی استفاده شود.
- بهترین نوع طبخ گوشت پختن آن در آب است. زیرا هم کباب کردن و هم سرخ کردن باعث تشکیل مواد مضر و گاه سرطان زا می‌شود.

آیا می توانم شیرینی بخورم؟

- داروهای سرکوب ایمنی بویژه در اوایل پیوند و با دوز بالا می توانند باعث ایجاد دیابت شوند.
- بنابراین رعایت رژیم غذایی با قند پایین می تواند به جلوگیری از ابتلای شما به دیابت کمک کند.
- با توجه به خطرات افزایش وزن و ایجاد دیابت پس از پیوند، مصرف شیرینی جات به دلیل محتوای شکر و چربی بالا باید محدود باشد (خصوصا در افراد مبتلا به چاقی یا دیابت)
- صرف شیرینی جات به طور مستقیم باعث بالارفتن کراتینین نمی شود، ولی به دلیل بالابردن قند خون، در دراز مدت می تواند باعث کاهش عملکرد کلیه (خصوصا در افراد دیابتیک) شود.

آیا می توانم غذای سرخ کردنی بخورم؟

- به طور کلی باید مصرف هرگونه چربی محدود باشد.
- از سرخ کردن مواد غذایی تا حد امکان خودداری کنید ولی تفت دادن مختصراً غذاها منع ندارد.
- در صورت سرخ کردن غذا حتماً از روغن سرخ کردنی استفاده شود.
- صرف هرگونه چربی اشبع و ترانس (مانند روغن‌های جامد و حیوانی، دنبه، کره، مارگارین و ...) باید تا حد امکان محدود شود.
- از بین روغن‌های گیاهی مایع، بهتر است از روغن زیتون، کلزا (کانولا)، تخم کتان، کنجد، و هسته انگور بیشتر از روغن سویا، ذرت و آفتابگردان استفاده شود.
- روغن کنجد محتوای اگزالات بالایی دارد و در افراد با سابقه سنگ کلیه توصیه نمی شود.
- در صورت تمایل به مصرف سس، مصرف سس‌های سالاد کم چرب توصیه می شود.

آیا می توانم آبگوشت، کله پاچه و جگر بخورم؟

- در مورد مصرف کله پاچه جگر دل و سایر گوشت‌های احشا به دلیل مقدار بالای چربی اشبع، کلسترول و پورین توصیه به عدم مصرف می شود.
- صرف آبگوشت (پخته شده با گوشت، نخود و لوبیا سیب زمینی و گوجه فرنگی) در صورتیکه با گوشت بدون چربی باشد و مقدار مصرف گوشت قرمز در محدوده مقدار توصیه شده باشد منع ندارد.

آیا می توانم بستنی بخورم؟

- هر لیوان بستنی مقدار کلسیم و فسفری برابر با یک لیوان شیر دارد، ولی محتوای چربی و شکر بالائی دارد.
- بستنی مصرف شده باید پاستوریزه باشد. در صورت تمایل به مصرف بستنی سنتی از انواع بهداشتی و پاستوریزه آن استفاده شود.
- از مصرف بستنی‌های سنتی غیر پاستوریزه و بستنی‌های نرم ماشینی پرهیز شود.
- در صورت تمایل به مصرف بستنی بهتر است از انواع غیر شکلاتی و بدون رنگ‌های غذایی استفاده شود.
- در صورت وجود چاقی یا دیابت باید مصرف بستنی باید محدود شود.

آیا می توانم لبنیات محلی بخورم؟

- لبنیات مصرفی باید کم چرب و پاستوریزه باشد.
- لبنیات محلی غیر پاستوریزه و پر چرب هستند و بهتر است مصرف نشوند.
- در صورت تمایل می توانید از ماست کم چرب محلی استفاده کنید.
- شیر محلی را حتماً به مدت ۲۵ دقیقه کاملاً بجوشانید و سپس استفاده نمایید.
- پنیر مصرفی باید پاستوریزه و کم نمک باشد. بهتر است از انواع کم چرب تر آن استفاده شود.
- به هیچ وجه از پنیر غیر پاستوریزه استفاده نکنید.

- هر واحد میوه برابر است با یکی از موارد زیر:
- نصف لیوان آب میوه تهیه شده در منزل
- یک عدد سیب کوچک
- یک عدد پرتقال کوچک
- دو عدد نارنگی کوچک
- نصف یک لیمو شیرین متوسط
- یک عدد آلو متوسط، یک عدد هلو یا شلیل کوچک
- یک لیوان هندوانه، خربزه، طالبی یا گرمک خرد شده
- ۱۰۰ گرم زرد آلو
- یک عدد خرمالوی متوسط
- نصف یک انار متوسط
- سه عدد خرما
- یک عدد گلابی متوسط
- نصف یک کیوی متوسط
- نصف یک موز متوسط
- دو عدد انجیر خشک

- در مورد بقیه میوه ها: نصف لیوان میوه های ریز یا خرد شده. (جدول ضمیمه ۱)
- به دلیل اثر گریپ فروت و آب انار بر متابولیسم داروها، این میوه ها در بیماران پیوندی منع مصرف دارد.
- در صورت عدم وجود دیابت و تازمان عملکرد صحیح کلیه ها، محدودیت خاص دیگری در مورد میوه ها وجود ندارد.
- سعی کنید از انواع مختلف میوه ها به صورت متعادل استفاده کنید.
- مقدار مجاز مصرف سبزی در روز حدود ۳ الی ۴ واحد است. هر واحد سبزی برابر است با یک لیوان سبزیجات برگی یا نصف لیوان سبزیجات خام خرد شده یا نصف لیوان سبزی پخته.
- سعی کنید از انواع مختلف سبزیجات به صورت متعادل استفاده کنید.

آیا می توانم فست فود (Fast Food) بخورم؟

- کلیه فست فودها حاوی چربی اشباع و نمک زیادی هستند و باید مصرف آنها محدود شود.
- استفاده از سوسیس و کالباس ممنوع است.
- از استفاده فست فودها، خصوصا در مکان هایی که بهداشت غذائی آنها مطمئن نیست، پرهیز شود.
- در صورت تمایل به مصرف پیترزا موارد زیر را در نظر بگیرید:
  - از پیتزاهایی استفاده شود که سوسیس، کالباس، ژامبون، سالمی، پپرونی ندارند.
  - همراه آن سالاد با بهداشت مناسب استفاده شود.
  - در صورت امکان درخواست کنید تا غذای شما کم نمک تهیه شود.
  - از برش های کم پیترزا استفاده کنید (۲ تا ۳ برش).

از چه میوه ها و سبزیجاتی و به چه میزان می توانم استفاده کنم؟

- مصرف میوه ها و سبزیجات در بیماران پیوند کلیه با عملکرد کلیه طبیعی بلامانع است، ولی از آنجایی که مصرف بیش از اندازه میوه ها هم می تواند باعث چاقی شود، لذا مقدار مجاز مصرف میوه در روز حدود ۴ واحد در نظر گرفته می شود که البته بسته به وزن فرد ممکن است کمی بیشتر یا کمتر باشد.

آب می‌توانم نوشابه بخورم؟

- در همه افراد، خصوصاً افراد مبتلا به چاقی یا دیابت، مصرف نوشابه‌ها یا آبمیوه‌های حاوی شکر (مانند هر گونه آب میوه پاکتی با یا بدون پالپ) باید به شدت محدود شود.
- آبمیوه‌های طبیعی به جای آب میوه‌های صنعتی توصیه می‌شوند.
- تازمانی که عملکرد کلیه شما مناسب است، تفاوتی بین مصرف انواع نوشابه (کولا و غیر کولا) وجود ندارد، ولی به طور کلی باید مصرف نوشابه‌ها به علت عوارضی مانند چاقی، پوکی استخوان و افزایش قند خون محدود شود.
- در کلیه افراد، خصوصاً افراد مبتلا به چاقی، دیابت یا نقرس، مصرف دلستر و کلیه ماء‌الشعیرهای بدون الکل باید محدود باشد.
- از مصرف مشروبات الکلی به علت تأثیر بر سطح داروها باید پرهیز شود.

صرف داروها، عرقیات و چای‌های گیاهی برای من مناسب است؟

- تأثیر بسیاری از داروها یا دمنوش‌های گیاهی بر کلیه نا مشخص است بنابراین بهتر است از مصرف آنها اجتناب شود.
- در صورت تمايل به مصرف دمنوش‌ها یا داروهای گیاهی قبل از مصرف حتی با پزشک خود مشورت کنید.
- مصرف داروها یا عرقیات گیاهی یا دمنوش‌های حاوی مواد ذیل ممنوع است: پونه، زنجبيل، کرفس، شیرین بیان، گزنه، زرشک، جینکو، جنسینگ، سیر، اکیناسه.
- به دلیل احتمال آلودگی برخی داروها یا عرقیات گیاهی غیر استاندارد بهتر است از مصرف آنها خودداری شود.
- می‌توان از چای سبز، دم نوش‌های گیاهی (به جز پونه، زنجبيل، بابونه و شیرین بیان) و چای میوه‌ای در حد متعادل استفاده نمود.

چه میزان در روز باید آب بخورم؟ آیا باید حتماً از آب معدنی استفاده کنم؟

آب مصرفی شما باید کاملاً بهداشتی باشد. از نوشیدن آب چاه یا هر آبی که از سلامت آن اطمینان نیست خودداری شود. در صورتیکه از سلامت آب آشامیدنی اطمینان ندارید می‌توانید از آب جوشیده و سرد شده، استفاده نمایید.

- در صورت اطمینان از سلامت آب، نیازی به جوشاندن آن نمی‌باشد.
- در صورت تمایل به استفاده از آب معدنی باید از سلامت و بهداشت آن مطمئن شد.
- اصرار به مصرف آب معدنی بطری نیست.
- در شرایطی که عملکرد کلیه پیوندی شما مناسب است، مقدار آب یا سایر مایعات مصرفی محدودیتی ندارد و می‌توانید در زمان تشنگی و به مقدار دلخواه آب یا سایر مایعات را مصرف نمایید.
- مصرف بیش از حد آب باعث پایین آمدن کراتینین نمی‌شود، ولی مصرف کم آب می‌تواند باعث افزایش اوره خون شود.

توجه: در مواردی که دچار افزایش کراتینین شده اید، مصرف زیاد آب می‌تواند باعث کاهش سدیم خون شما و گاه ورم اندام تحتانی شود.

چه میزان نمک می‌توانم استفاده کنم؟

- در بیماران پس از پیوند رژیم کم نمک توصیه می‌شود.
- بهتر است از اضافه کردن نمک در سر سفره پرهیز کنید.
- در مواردی که ورم یا فشارخون بالا دارید، در هنگام پخت هم به غذا نمک اضافه نکنید.
- به جای نمک از طمع دهنده‌های مثل ادویه‌های مختلف یا فلفل، سبزیجات معطر یا آب لیمو استفاده کنید.
- حذف مواد غذایی زیر برای رسیدن به رژیم کم نمک کمک کننده است:
  - نمک سفره
  - سس‌های حاوی نمک زیاد مثل سس سویا، سس صدف
  - گوشت‌های فرآوری شده نظیر: سوسیس، کالباس، همبرگر و مواد گوشتی نیمه آماده
  - انواع شور نظیر خیارشور
  - سوپ‌های نیمه آماده و نودل
  - غذاهای کنسروی مثل تن ماهی، کنسروهای لوبیا، قارچ...
  - چیپس
  - زیتون پرورده^۵

چه ادویه‌هایی می‌توانم به غذا خود اضافه کنم؟

- مصرف زنجبل به دلیل تداخلات دارویی باید محدود باشد.
- از سایر ادویه‌ها در حد متعادل می‌توان استفاده نمود.

آیا می‌توانم آجیل بخورم؟

- هر ۳۰ گرم مغز مقدار پروتئینی برابر با ۳۰ گرم گوشت دارد ولی کیفیت پروتئین آن کمی پایین‌تر از گوشت است. همچنین مغزها حاوی مقادیر بالاتری از پتاسیم و فسفر هستند.
- در صورت تمایل می‌توان هفتاهی یک تا دو بار و هر بار حدود ۳۰ گرم از مغزها استفاده نمود.
- وزن متوسط هر یک از مغزها برابر است با:
- هر عدد بادام یا فندق ۱ گرم، هر عدد پسته یا بادام زمینی $\frac{1}{7}$ گرم، هر عدد گردو کامل ۴ گرم، یک لیوان تخمه آفتابگردان ۲۴ گرم وزن خالص، یک کاسه ماست خوری تخمه ژاپنی ۳۲ گرم وزن خالص، یک سوم کاسه ماست خوری تخمه کدو ۳۵ گرم وزن خالص، نصف کاسه ماست خوری تخمه هندوانه ۲۸ گرم وزن خالص.
- بهتر است آجیل‌های مصرفی خام و بدون نمک باشند.

آیا می‌توانم از داروهای بدن‌سازی، داروهای افزایش دهنده یا سرکوب کننده اشتها استفاده کنم؟

- استفاده از کلیه موارد فوق ممنوع است.

- از تخته‌های شیشه‌ایی یا پلاستیکی به جای تخته چوبی استفاده نمایید.
- برای شستن وسائل آشپزخانه از آب داغ و مواد شوینده استفاده نمایید.
- کلیه میوه‌ها و سبزیجات مصرفی باید به خوبی شسته و ضد عفونی شوند. طبق دستورالعمل وزارت بهداشت برای شستشو مناسب سبزی‌ها باید چنین عمل کرد:
  - ١ - ابتدا باید سبزیجات خریداری شده را خوب تمیز کرد و گل و لای و سبزیجات پلاسیده شده را جدا گردد. اگر میوه‌ها و سبزیجات خیلی کثیف هستند می‌توانید از یک برس یا اسفنج تمیز بدون مواد پاک کننده برای تمیز کردن گل کمک بگیرید.
  - ٢ - سبزی‌ها را با آب سرد می‌شوئیم تا گل و لای و مواد اضافی آنها از بین برود. آب گرم هم باعث از بین رفتن برخی مواد مغذی موجود در آنها می‌گردد و هم آنها را بیش از حد نرم می‌کند.
  - ٣ - برای از بین بردن تخم انگل‌ها باید سبزی‌ها را در یک ظرف مناسب با حجم سبزی ریخت و ظرف را از آب پر کرد. برای هر لیتر آب باید ۳/۵ قطره مایع ظرفشویی در ظرف ریخت، سپس با دست هم زد تا تمام سبزی‌ها در کف حاصل از مایع ظرفشویی قرار گیرد. بعد از ۵ دقیقه باید سبزی‌ها از بالای ظرف برداریم چون تخم انگل سنگین است در ته ظرف قرار می‌گیرد (باید ظرف همراه سبزیجات را در آبکش برگردانید) بعد با آب سرد کاملاً آبکش کنید.
  - ٤ - برای از بین بردن میکروب‌ها باید سبزی‌هایی را که در مرحله قبلی با مایع ظرفشویی شسته شده‌اند در مایع ضد عفونی کننده ریخت برای این کار باید در یک ظرف ۱۰ لیتری آب، یک قاشق چایخوری پرکلرین (گرد کلر) را حل کرد و سبزی‌ها را به مدت ۵ دقیقه در آن نگهداری کنید.
  - ٥ - پس از ضد عفونی کردن، باید سبزی‌ها را با آب سالم به خوبی شست.
  - ٦ - برای شستشوی میوه‌ها و سبزی‌هایی که در زیرزمین کشت می‌شوند، مثل: هویج، سیب زمینی و... باید خاک روی آنها را با دقت پاک کرد، برگ‌های خارجی کاهو و کلم را دور بریزید، بهتر است کاهو ابتدا پرپر شود و سپس شستشو گردد.
  - قوطی‌های کنسرو را قبل از مصرف بشویید.

چه نکاتی را حین خرید مواد غذایی باید رعایت کنم؟

- دقیت در تاریخ مصرف و تاریخ تولید مواد غذایی و مصرف مواد غذایی قبل از تاریخ انقضای آن خرید گوشت، ماهی و مرغ از مراکز مورد اطمینان و دارای تاییدیه دامپزشکی و سازمان غذا و دارو پرهیز از خرید قوطی کنسروهای آسیب دیده فقط لبیات پاستوریزه خریداری کنید.
- از مصرف جوانه‌ها نظیر ماش و گندم به صورت خام پرهیز نمایید.
- در هنگام خرید ماهی، چشم ماهی باید براق و برآمده باشد نه فرورفته.

آماده سازی مواد غذایی

چه نکاتی را حین آماده سازی مواد غذایی باید رعایت کنم؟

- قبل از آماده سازی مواد غذایی دست‌ها را برای حداقل ۲۰ ثانیه کاملاً شستشو نمایید. در صورت وجود زخم باز در دست‌ها پانسمان نمایید و از دستکش استفاده نمایید.
- وسایل آشپزخانه نظیر کارد و سطوح آماده سازی مواد غذایی نظیر تخته را پس از هر بار مصرف شسته و کاملاً خشک نمایید تا از انتقال آلودگی جلوگیری شود.
- از یک تخته آشپزخانه برای آماده سازی مواد غذایی خام (نظیر گوشت، سبزیجات، و...) و مواد آماده مصرف (نظیر نان، و...) استفاده نکنید.

غذا خوردن بیرون از منزل

آیا می توانم رستوران بروم یا غذای بیرون را بخورم؟

- فقط در رستوران‌های مطمئن غذا بخورد.
- فقط گوشت، مرغ، ماهی کاملاً پخته شده استفاده نمایید.
- اگر داخل گوشت صورتی رنگ و کم پخته است، از مصرف آن پرهیز نمایید.
- از مصرف سالاد الوبه و انواع سالادبار پرهیز نمایید.
- از مصرف مواد غذایی نیمه پخته یا خام نظری سوشی خودداری کنید.
- از مصرف دل، جگر و کباب پرهیز نمایید.

نگهداری مواد غذایی

برای نگهداری مواد غذایی خام یا پخته چه نکاتی را باید رعایت کنم؟

- دمای مناسب برای نگهداری مواد غذایی در یخچال با دمای $5-40^{\circ}\text{C}$ و در فریزر دمای پایین‌تر از -18°C می‌باشد.
- از فریز کردن مجدد مواد غذایی یخ زدایی شده پرهیز نمایید.
- تمام مواد غذایی در ظروف یا کیسه‌های درسته نگهداری شوند.
- از نگهداری مواد غذایی خام و پخته در کنار هم پرهیز نمایید.
- مواد غذایی را طی یک ساعت از زمان خریدن در یخچال یا فریزر قرار دهید.
- تخم مرغ‌ها را در جعبه خودشان در یخچال قرار دهید.
- مواد غذایی پخته شده اضافه را بلا فاصله در یخچال قرار دهید و طی حداقل ۲ روز مصرف نمایید.

پختن مواد غذایی

برای پختن مواد غذایی و گرم کردن غذاهای پخته شده چه نکاتی را باید رعایت کنم؟

- گوشت، ماهی و مرغ را در یخچال یخ زدایی نمایید نه در هوای اتاق.
- گوشت، مرغ و ماهی را کاملاً بپزید.
- برای گرم کردن مواد غذایی، باید کاملاً داغ شوند.
- از گرم کردن مواد پخته شده بیش از یکبار پرهیز کنید.
- از خوردن تخم مرغ به صورت شل، عسلی و نیمرو اجتناب کنید و فقط به صورت سفت و کاملاً پخته استفاده نمایید.
- اکثر مواد غذایی باید تا دمای 70°C حرارت ببینند.

در صورت زخم شدن یا ایجاد بریدگی در پوست چه کار کنم؟

- بریدگی‌ها و زخم‌های کوچک را با آب و صابون شستشو دهید و پانسمان نمایید.
- می‌توانید در صورت لزوم از بتادین استفاده کنید.
- در زخم‌های بزرگ، گزیدگی‌ها، گازگرفتگی حیوانات یا بروز کبودی‌های وسیع به مرکز درمانی مراجعه نمایید.

آیا نور خورشید برای من ضرر دارد؟

- شما باید از پوست خود در مقابل آفتاب محافظت نمایید.
- حضور در آفتاب شدید (ساعت ۱۰ صبح تا ۳ عصر) را به حداقل برسانید.
- از کلاه‌های لبه دار، آستین بلند و شلوار بلند استفاده نمایید.
- از کرم ضدآفتاب برای محافظت از پوست در معرض آفتاب خود استفاده نمایید.
- از کرم ضدآفتاب با درجه محافظتی (SPF) حداقل ۳۰ استفاده کنید. در مناطقی که شدت تابش آفتاب زیاد است از کرم‌های ضدآفتاب با درجه محافظتی ۶۰ استفاده کنید.
- کرم ضدآفتاب را هر روز (آفتابی یا ابری) قبل از خروج از منزل استفاده کنید.
- پس از شستن صورت مجدداً از کرم ضد آفتاب استفاده کنید.
- از آفتاب گرفتن و برزنه کردن پوست پرهیز کنید.
- بیماران پیوندی در معرض خطر سرطان پوست هستند و به همین دلیل معاینه سالانه پوست توسط پزشک توصیه می‌شود.

مراقبت‌های شخصی پس از پیوند

مراقبت از پوست و مو

پس از پیوند صورت و سینه و پشت من جوش زده است، چه کار کنم؟

- بدنبال مصرف پردنیزولون احتمال بروز آکنه وجود دارد.
- بروز این عارضه نباید داروی خود را قطع کنید. در مورد درمان آن با پزشک خود مشورت کنید.
- روزی سه بار با صابون ملایم محل آکنه‌ها را بشویید.
- از مواد آرایشی استفاده نکنید.
- از دستکاری جوش‌ها خودداری نمایید.
- از مصرف صابون‌های روغنی (مثل Dove) پرهیز کنید.
- در صورت عدم بهبودی جوش‌ها به پزشک متخصص پوست مراجعه نمایید.
- از مصرف کرم‌های حاوی Tertinoi بدون تجویز پزشک خودداری کنید.

برای بهبود خشکی پوست چه کار کنم؟

- برای برطرف کردن خشکی پوست از کرم‌های ملایم استفاده کنید.
- پس از استحمام از لوسيون‌های مرطوب کننده استفاده کنید.

آیا می توانم تنو کنم؟

- به علت خطر عفونت، خالکوبی و سوراخ کردن بدن توصیه نمی شود.

آیا می توانم لیپوساکشن انجام بدhem؟

- با توجه به مصرف داروهای سرکوب کننده اینمنی و خطر عفونت و عوارض دیگر، لیپوساکشن توصیه نمی شود.
- برنامه های ورزشی مناسب برای کاهش چربی های شکم و جلوگیری از افزایش وزن توصیه می شود.

مراقبت از چشم

چه زمانی باید به چشم پزشک مراجعه کنم؟

- معاینه چشم پزشکی هر دو سال یکبار توصیه می شود.
- باید اولین ویزیت چشم پزشکی در ماه ششم پس از پیوند انجام شود.
- بهتر است در نور شدید از عینک آفتابی مناسب استفاده کنید.
- در صورت بروز تاری دید، دیدن هاله در اطراف منبع نور، ترشح و قرمزی چشم به چشم پزشک مراجعه نمایید.

مراقبت از دندانها

آیا می توانم به دندانپزشکی بروم؟

- اگر معاینات و درمان های دندانپزشکی قبل از پیوند به صورت کامل انجام شده است، اولین ویزیت دندانپزشکی ۶ ماه پس از پیوند انجام شود.
- حتماً پزشک را از پیوندی بودن خود مطلع نمایید.
- به صورت سالیانه به دندانپزشک مراجعه نمایید.

حال غیر طبیعی نا متقارن است

تقارن

حال غیر طبیعی مرز مبهمی دارد

مرز

حال غیر طبیعی یکنون نیست

رنگ

حال غیر طبیعی بیش از ۶ میلی‌متر

قطر

در شکل، اندازه و رنگ

تغییر

- هر حال یا زخم مزممی روی پوست بخصوص در صورت تغییر در شکل و اندازه باید توسط پزشک پوست بررسی و در صورت لزوم نمونه برداری شود. ویژگی های خال های غیرطبیعی در شکل فوق آورده شده است. در صورت دیدن هر یک از مشخصات فوق به پزشک پوست مراجعه کنید.

آیا می توانم موها می رانگ کنم؟

- تا زمانی که دوز پردنیزولون ۱۰ میلی گرم یا بیشتر است و در سه ماه اول پس از پیوند، از رنگ کردن موها و های لایت (High light) کردن موها خودداری کنید.
- انجام کراتینه، رنگ ساج و فر کردن مو در زمان مصرف پردنیزولون با دوز ۱۰ میلی گرم یا بیشتر به علت آسیب به مو توصیه نمی شود.

برای از بین بردن موها زائد چه کار کنم؟

- برای از بین بردن موها زائد می توانید از کرم های موب، دکلره کردن، موم (Wax) یا الکتروولیز استفاده کنید.
- داروهای خود را به خاطر وقوع عارضه موها زائد قطع نکنید. اگر موها زائد برای شما دردرس ایجاد کرده است، با پزشک خود در مورد امکان تغییر داروها مشورت کنید.
- استفاده از محصولات موب را بهتر است تا ۶ ماه از پیوند به تعویق بیاندازید.
- برداشتن ابرو و اصلاح صورت (بند انداختن) پس از ماه اول در صورت نداشتن آنکه بلامانع است.

مراقبت از زخم

کی و کجا بخیه هایم را بکشم و سوند حالبم را در بیاورم؟

- برای کشیدن بخیه های محل پیوند و خروج سوند حالب (استنت) براساس تاریخ تعیین شده در روز ترخیص به بخش پیوند یا اتاق عمل مراجعه نمایید.

پس از خارج کردن سوند و کشیدن بخیه ها چه مراقبت هایی لازم است؟

- پس از خروج سوند حالب، داروی آنتی بیوتیک تجویز شده را طبق دستور استفاده نمایید.
- در صورت بروز سوزش ادرار، خونریزی محل زخم و تورم و قرمزی ناحیه بخیه ها به مرکز درمانی مراجعه نمایید.
- تا بهبود کامل زخمها از نشستن در وان حمام یا جکوزی پرهیز کنید.
- دوش گرفتن برای زخم مشکلی ایجاد نمی کند.
- اثر بخیه ها به مرور زمان بهتر می شود. در صورت ظاهر نامناسب محل بخیه ها با پزشک خود در مورد مصرف کرم های ترمیمی مشاوره کنید.

مراقبت از فیستول و کاتر پس از پیوند

چه زمانی کاتر دائمی یا کاتتر دیالیز صفاقی را خارج می کنند؟

- اگر در زمان ترخیص همچنان کاتتر دیالیز شما در محل قرار دارد، در اولین ویزیت پس از ترخیص از پزشک خود در مورد ضرورت خروج آن سؤال نمایید.
- در صورت پایدار ماندن عملکرد کلیه کاتتر توسط پزشک خارج خواهد شد.
- معمولًا کاتتر دیالیز صفاقی ۱ ماه پس از پیوند خارج می شود.
- تا زمانیکه کاتتر دیالیز صفاقی را خارج نکردید، به صورت هفتگی آنرا شستشو دهید.
- معمولًا کاتتر دائمی همودیالیز (پرمیکت) تا یک ماه پس از پیوند خارج می شود.
- فیستول و گرافت را معمولًا خارج نمی کنند.
- در صورت بروز درد، تورم و قرمزی در ناحیه فیستول به پزشک مراجعه نمایید.
- در مورد زمان بستن فیستول با پزشک خود مشورت کنید.

- در هر مراجعه به دندانپزشک، بررسی زبان و دهان از نظر وقوع زخم و بد خیمی انجام می شود.
- روزانه دو نوبت با مسوак نرم دندان های خود را مسواك کنید و از دهانشویه استفاده نمایید.
- بین دندان های خود را با نخ دندان تمیز نمایید. روی زبان و سقف دهان را نیز مسواك بزنید.
- در صورت بروز درد دندان یا لثه بلا فاصله به دندانپزشک مراجعه نمایید.
- به جز درمان های اورژانسی، سایر اقدامات دندانپزشکی بهتر است در ۳ ماه پس از پیوند انجام نشود.

قبل از جراحی های دندانپزشکی در مورد امکان قطع آسپرین، کلوبید گرول (Plavix, Osevix) یا وارفارین با پزشک خود مشورت نمایید. باید حداقل ۵ روز قبل از اعمال خونریزی دهنده این داروها را قطع کنید.

پزشک به شما در مورد ضرورت مصرف آنتی بیوتیک قبل از اعمال دندانپزشکی توصیه لازم را خواهد نمود.

در برخی اقدامات دندانپزشکی، نیاز به دریافت آنتی بیوتیک به صورت آموکسی سیلین ۲ گرم یک ساعت قبل یا در صورت حساسیت به آموکسی سیلین، کپسول کلیندامایسین ۶۰۰ میلی گرم یک ساعت قبل از اقدام دارید.

مراقبت در منزل

چه زمان‌هایی باید درجه حرارت بدن را در منزل اندازه بگیرم؟

- هر زمان که احساس تب یا لرز کردید، درجه حرارت خود را اندازه بگیرید.
  - در صورت افزایش وزن بیش از یک کیلوگرم طی یک روز به پرستار پیوند اطلاع دهید.
  - در ماههای اول پس از پیوند روزانه فشارخون و وزن خود و میزان مصرف مایعات و حجم ادرار روزانه خود را اندازه بگیرید.
  - در صورت کاهش حجم ادرار به کمتر از ۵۰۰ سی سی در روز به مرکز درمانی مراجعه نمایید.
- آیا ضربان قلب را باید اندازه بگیرم؟**

آیا ضربان قلب را باید اندازه بگیرم؟

- در صورت مصرف داروهایی که بر ضربان قلب شما اثر می‌گذارند، پرستار پیوند به شما نحوه اندازه‌گیری نبض را آموزش می‌دهد.
- در شرایطی که احساس تپش قلب دارید، ضربان خود را اندازه بگیرید.
- در صورتیکه نبض شما بیشتر از ۱۰۰ در دقیقه یا کمتر از ۵۵ در دقیقه باشد، باید با پزشک یا پرستار پیوند تماس بگیرید.

آیا ضرورت دارد که فشارخون خود را اندازه بگیرم؟

- پرستار بخش به شما نحوه اندازه‌گیری فشارخون را آموزش می‌دهد.
- عدد بزرگتر فشارخون سیستولی و عدد کوچکتر فشارخون دیاستولی نامیده می‌شود.
- در ماه اول بهتر است روزانه و در ساعت مشخص فشارخون خود را اندازه بگیرید و در روز مراجعته به کلینیک چارت اندازه‌گیری را با خودتان بیاورید.
- هرگاه احساس ناخوشی کردید یا سرگیجه یا سردرد داشتید، فشارخون خود را اندازه بگیرید.
- در صورت فشارخون سیستولی بالاتر از ۱۸۰ یا پائین‌تر از ۹۰ به مرکز درمانی مراجعه نمایید.
- در صورت فشارخون دیاستولی بالاتر از ۱۲۰ به مرکز درمانی مراجعه نمایید.

واکسیناسیون

چه واکسن‌هایی می‌توانم تزریق کنم؟

- تزریق واکسن‌های زیر برای شما می‌خطر هستند:
  - واکسن سه گانه، نوموکوک (ذات الیه)، آنفلوانزا، مننگوکوک، هپاتیت B، هپاتیت A، هموفیلوس آنفلونزا B، واکسن فلج اطفال غیرفعال (تزریقی)، تیفویید.
- برای دریافت اولین واکسن آنفلوانزا حداقل ۳ تا ۶ ماه پس از پیوند باید صبر کرد و سپس با نظر پزشک معالج، سالانه تزریق نمایید.
- واکسن آنفلوانزا داخل بینی برای شما ممنوع است.
- واکسن‌های زنده ضعیف شده برای شما ممنوع است.
- شما باید واکسن‌های زیر را تزریق نمایید:
  - آبله مرغان، ب ت، آبله، آنفلوانزا داخل بینی، واکسن تیفویید خوراکی، سرخک (به جز در همه‌گیری‌ها)، سرخجه، اوریون، قطره فلح اطفال خوراکی، تب زرد.
- به دنبال زخم‌های آلوده یا گازگرفتگی حیوانات، واکسن کزان تزریق گردد و هر ۱۰ سال واکسن یادآور تزریق شود.

آیا اطراحیان من می‌توانند واکسن تزریق کنند؟

- شما باید از تماس مستقیم با افرادی که واکسن زنده تزریق کرده‌اند، پرهیز نمایید:
  - از تماس با بچه‌هایی که واکسن خوراکی فلح اطفال دریافت کرده‌اند تا سه هفته.
  - بچه‌هایی که واکسن اوریون یا سرخک دریافت کرده‌اند.
  - بالغینی که واکسن ضعیف شده آبله مرغان دریافت کرده‌اند.
  - - بچه‌ها یا بالغینی که واکسن داخل بینی آنفلوانزا دریافت کرده‌اند.
- اگر فرزند شما قرار است واکسن فلح اطفال دریافت نماید، واکسن تزریقی دریافت کند و نه خوراکی.

چطور دست‌ها را بشوئیم؟

دست‌ها را فقط وقتی بشوئید که کشیف شده‌اند، و گرنه از دستمال استفاده کنید.

مدت کل مراحل: ۴۰ تا ۶۰ ثانیه

از چه زمانی می توانم رابطه جنسی داشته باشم؟ چه مراقبت هایی باید انجام دهم؟

- پس از پیوند و از زمانیکه احساس بهبودی و توانایی جسمی برقراری رابطه را دارید (معمولاً ۴ تا ۶ هفته پس از پیوند) می توانید روابط جنسی خود را از سر بگیرید.
- پس از پیوند دوره های عادت ماهیانه شما کم کم منظم می شود و با توجه به مصرف داروهای پیوند، شما باید از روش های جلوگیری از بارداری استفاده نمایید.
- مصرف قرص های جلوگیری از بارداری با توجه به تداخلات دارویی معمولاً توصیه نمی شوند.
- استفاده از کاندوم یا دیافراگم توصیه می شود.
- تا یکسال پس از پیوند اجازه بارداری ندارید و باید از روش های جلوگیری استفاده نمایید.
- در صورتیکه پس از یکسال تصمیم به بارداری گرفتید، با پزشک خود مشورت کنید.
- برخی داروهای شما برای جنین مضر هستند و باید عوض شوند.
- در شرایطی که دوز داروی شما ثابت باشد، عملکرد کلیه مناسب باشد و فشارخون و قند خون شما کنترل باشد، پزشک با بررسی شرایط و تغییرات لازم در داروها به شما اجازه بارداری خواهد بود.
- برای جلوگیری از عفونت ادراری، مایعات زیاد بنوشید و قبل و بعد از رابطه جنسی ادرار کنید و مجاری ادراری را تمیز کنید.

از چه زمانی می توانم مسافت بروم؟ چه مراقبت هایی باید انجام بدهم؟

- مسافت تفریحی و زیارتی در ۳ ماه اول پیوند توصیه نمی شود.
- مسافت به خارج از کشور طی ۶ تا ۱۲ ماه پس از پیوند توصیه نمی شود.
- در صورت لزوم مسافت به خارج کشور در مورد لزوم انجام واکسیناسیون از پزشک خود سؤال کنید.
- در مسافت از مصرف مواد غذایی و آب آشامیدنی نامطمئن پرهیز نمایید.

فعالیت های روزمره

از کی می توانم ورزش کنم و چه ورزشی می توانم انجام دهم؟

- پس از ترخیص، فعالیت بدنی را روزانه به صورت پیاده روی شروع نمایید و به تدریج به میزان آن اضافه کنید.
- طی ۶ هفته اول پیاده روی یا استفاده از دوچرخه ثابت برای شما مناسب است.
- به طور کلی ورزش هایی مثل شنا، پیاده روی سریع، یوگا، پیلاتس، ائروبیک، تردمیل و دوچرخه سواری برای شما بی خطر هستند.
- برای ورزش هایی نظیر دراز نشست، وزنه برداری و شنا سوئدی (Push ups) تا زمان بهبود کامل (حدود ۳ تا ۶ ماه پس از پیوند) صبر نمایید.
- تا ۲ ماه پس از پیوند، از برداشتن بارسنگین پرهیز نمایید.
- در سال اول پس از پیوند از اسکی، موتورسواری و سوارکاری پرهیز کنید.
- از انجام ورزش هایی که امکان آسیب و ضربه به شکم دارند مثل ورزش های رزمی (به غیر از ورزش های بدون حریف و تماس ضربات نظیر کاراته و کمیته) خودداری کنید.
- در صورت بروز درد قفسه سینه، تنگی نفس، سرگیجه و تپش قلب ورزش را قطع کنید و به مرکز درمانی مراجعه نمایید.

از چه زمانی می توانم رانندگی کنم؟

- ۲ تا ۴ هفته پس از پیوند رانندگی کردن ممنوع است.
- پس از آن با مشورت پزشک خود می توانید رانندگی کنید.
- داروهای مصرفی شما می تواند باعث تاری دید، لرزش دست و ضعف شود و رانندگی را مشکل نماید. بنابراین در صورت داشتن این علایم از رانندگی خودداری کنید.
- بستن کمربند ایمنی باعث آسیب به کلیه شما نمی شود.

- در صورت مسافت به مناطقی که با محل زندگی شما اختلاف ساعت دارند، داروهای خود را براساس ساعت مقصد مصرف نمایید.
- در مسافت به مناطقی که نیاز به مصرف داروی پیشگیری کننده از مالاریا دارند، با پزشک خود مشورت نمایید. زیرا برخی داروها با درمان‌های شما تداخل می‌کند.

از چه زمانی می‌توانم به سر کار یا مدرسه و دانشگاه بروم؟

- در مورد کارهای سبک و محیط‌های غیر آلوده، ۲ ماه پس از پیوند می‌توانید به کار خود برگردید.
- در سایر موارد شروع به کار مجدد پس از ۳ ماه از پیوند توصیه می‌شود.
- در مورد نیاز به تغییر در ساعت کاری یا محیط کار و شغل خود با پزشک معالج مشورت کنید.
- در مورد شرکت در کلاس‌های مدرسه و دانشگاه پس از ۳ ماه از پیوند منع ندارد.
- انجام فعالیت‌های خانه، پس از ترجیح در حد توانایی ایرادی ندارد.

از چه زمانی می‌توانم با غبانی کنم؟

- در ۶ ماه اول پس از پیوند با غبانی و تماس با خاک نداشته باشید.
- در صورت علاقمندی به انجام امور با غبانی از دستکش استفاده نمایید و هنگام کندن خاک و کاشتن گیاهان از ماسک استفاده کنید.

آیا می‌توانم حیوان خانگی داشته باشم؟

- بهتر است از نگهداری حیوانات خانگی در فضای داخل خانه به ویژه در ۳ ماه اول پیوند پرهیز کنید.
- در صورت داشتن حیوانات خانگی از تماس با فضولات آنها و تمییز کردن جعبه و محل نگهداری آنها خودداری کنید.
- واکسیناسیون حیوانات را به صورت کامل انجام دهید.
- حیوانات را در اتاق خواب خود راه ندهید.
- در صورت لزوم تماس با حیوانات از دستکش و ماسک استفاده نمایید.
- نگهداری پرندگان در منزل پس از پیوند توصیه نمی‌شود.
- داشتن آکواریوم اشکال ندارد ولی از تمیز کردن آن خودداری نمایید.

طب پیشگیری

چه مراقبت‌هایی برای پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر باید انجام دهم؟

- خانم‌ها ماهانه (یک هفته پس از عادت ماهانه) معاينه سینه خود را انجام دهند.
- خانم‌های بالای ۴۰ سال باید سالانه یا هر دو سال ماموگرافی انجام دهند.
- خانم‌های بین ۲۱ تا ۶۵ سال به صورت سالانه باید پاپ اسمر و معاينه لگنی انجام دهند.
- کلیه بیماران پیوند کلیه بعد از سن ۵۰ سال باید از نظر احتمال وقوع سرطان‌های روده به وسیله بررسی خون مخفی در مدفوع به صورت سالانه و سیگموئیدوسکوپی انعطاف پذیر و آندوسکوپی هر ۳ سال یا کولونوسکوپی هر ده سال بررسی شوند.
- آقایان بالاتر از ۴۰ سال باید سالانه معاينه پروستات و آزمایش PSA انجام دهند.
- در بیماران مبتلا به هپاتیت هر ۶ ماه سونوگرافی کبد و آزمایش alfa fetoprotein انجام دهند.
- سونوگرافی کلیه‌های خود بیمار هر ۲ تا ۳ سال توصیه می‌شود.
- معاینه سالانه پوست به صورت سالانه توسط متخصص پوست توصیه می‌شود.
- سنجهش تراکم استخوان قبل از پیوند در اولین فرصت پس از پیوند (به عنوان پایه سنجش) انجام شود. سپس در ماه ششم پس از پیوند و بعد از آن ۲ سال بعد انجام می‌شود. براساس نظر پزشک هر ۲ تا ۴ سال تکرار خواهد شد.**
- قند خون، چربی خون، فشارخون شما در آزمایش‌های دوره‌ایی بررسی شود.
- در صورت ابتلا به دیابت، اندازه‌گیری و چارت قند خون به صورت منظم توصیه می‌شود.

سنجهش تراکم استخوان قبل از پیوند در اولین فرصت پس از پیوند (به عنوان پایه سنجش) انجام شود. سپس در ماه ششم پس از پیوند و بعد از آن ۲ سال بعد انجام می‌شود. براساس نظر پزشک هر ۲ تا ۴ سال تکرار خواهد شد.

- حفظ تناسب وزن و ورزش منظم می‌تواند به سلامت قلبی و عروقی شما کمک کند. در جدول زیر وزن متناسب با قد آورده شده است:

قد		
جنسیت	آقا/بان	بانوان
۱۴۷	-	۴۵-۵۹
۱۵۰	-	۴۵-۶۰
۱۵۲	-	۴۶-۶۲
۱۵۵	۵۵-۶۶	۴۷-۶۳
۱۵۷	۵۶-۶۷	۴۹-۶۵
۱۶۰	۵۷-۶۸	۵۰-۶۷
۱۶۲	۵۸-۷۰	۵۱-۶۹
۱۶۵	۵۹-۷۲	۵۳-۷۰
۱۶۷	۶۰-۷۴	۵۴-۷۲
۱۷۰	۶۱-۷۵	۵۵-۷۴
۱۷۲	۶۲-۷۷	۵۷-۷۵
۱۷۵	۶۳-۷۹	۵۸-۷۷
۱۷۷	۶۴-۸۱	۶۰-۷۸
۱۸۰	۶۵-۸۳	۶۱-۸۰
۱۸۲	۶۶-۸۵	-
۱۸۵	۶۸-۸۷	-
۱۸۷	۶۹-۸۹	-
۱۹۰	۷۱-۹۱	-

ویزیت‌های درمانگاه

چه زمانی بعد از ترخیص باید برای
ویزیت مراجعه کنم؟

- در زمان ترخیص از بیمارستان، به شما برنامه مراجعه به درمانگاه و دستور آزمایش داده می‌شود.
- در روز مراجعه به درمانگاه چارت علائم (این کتابچه) و داروهای خود و خلاصه پرونده و جواب آزمایش‌ها را به همراه داشته باشید.
- پس از آنما ویزیت، تاریخ ویزیت بعدی برای شما تعیین می‌شود.
- توالی ویزیت‌های کلینیک معمولاً به صورت زیر است:
  - طی ماه اول به صورت هفتگی
  - طی ماههای دوم و سوم هر دو هفته
  - تا پایان سال اول به صورت ماهانه
  - پس از آن به صورت هر ۲ تا ۳ ماه
  - در صورت ارجاع به پزشک نفرولوژیست شهر محل اقامت خود، لازم است هر ۶ ماه یکبار جهت فعل نگه داشتن پرونده خود به درمانگاه بیمارستان لبافی نژاد مراجعه نمایید.

هشدار!

علائم هشدار

در صورت داشتن چه علائمی باید به اورژانس مراجعه کنم؟

در صورت بروز این علائم با پرستار پیوند یا پزشک خود تماس بگیرید یا به اورژانس بیمارستان مراجعه نمایید:

- کاهش حجم ادرار شدید و ناگهانی
- تب برای بیشتر از یک روز
- افزایش وزن بیشتر از یک کیلوگرم در یک روز یا تورم اندام تحتانی
- درد و تورم روی کلیه پیوندی
- سرfe خلط دار
- سرfe خشک برای بیش از یک هفته
- تهوع، استفراغ یا اسهال طول کشیده

- رد پیوند در بسیاری از موارد هیچ علامتی ندارد و فقط در آزمایش کراتینین، خود را نشان می‌دهد.
- رد پیوند در اکثر موقع قابل درمان است و پس از درمان، کارکرد کلیه پیوندی به وضعیت نرمال برخواهد گشت.
- رد پیوند تهدیدکننده حیات نیست و همیشه به معنی از دست دادن کلیه پیوندی نمی‌باشد.
- مصرف داروهای سرکوب کننده ایمنی برای جلوگیری از رد پیوند است. با این حال رد پیوند حتی در زمانیکه شما کاملاً سرحال و بدون علامت هستید ممکن است اتفاق بی‌افتد. بنابراین مصرف منظم داروها و انجام منظم آزمایش‌های دوره‌ایی به جلوگیری و شناسایی به موقع وقوع رد پیوند کلیه کمک می‌کند.
- برای تشخیص رد پیوند، پزشک از کلیه شما نمونه‌گیری خواهد کرد. تشخیص به موقع رد پیوند و شروع درمان مناسب، امکان حفظ عملکرد کلیه پیوندی را ایجاد می‌کند.
- در صورت افزایش کراتینین شما در بخش بستری می‌شوید و بررسی‌های لازم با سونوگرافی و آزمایش خون انجام می‌شود و براساس جواب نمونه‌ی کلیه، درمان انجام می‌شود.
- افزایش کراتینین خون علل متعددی دارد که یکی از آنها رد پیوند است. تشخیص قطعی رد پیوند با نمونه‌برداری از کلیه انجام می‌شود.
- برای درمان در برخی موارد نیاز به تجویز داروهای سرکوبگر سیستم ایمنی قوى و پلاسمافرز (تعویض پلاسمای خون) می‌باشد.

عود بیماری اولیه در کلیه پیوندی

- عود بیماری اولیه در کلیه پیوندی در موارد نارسایی کلیه به علت بیماری‌های گلومرولی اولیه اتفاق می‌افتد.
- این شرایط با نمونه‌گیری از کلیه پیوندی تشخیص داده می‌شود.
- درمان براساس نوع درگیری، شدت درگیری و زمان درگیری تعیین می‌شود.

عارض جراحی

- به صورت عفونت زخم، ترشح از زخم، تجمع مایع در اطراف کلیه پیوندی در مراحل اولیه پس از پیوند ایجاد می‌شوند و ممکن است نیاز به مداخله جراحی داشته باشد.
- در مراحل دیرتر، فتق ناحیه برش زخم ممکن است ایجاد شود.

آزمایش‌ها

چه آمادگی‌هایی برای انجام آزمایش‌های دوره‌ایی باید داشته باشم؟

- قبل از انجام آزمایش‌ها شما باید ناشتا باشید. از ساعت ۹ شب به بعد چیزی جز آب نخورید.
- تا زمان پایدار شدن دوز داروها (سیکلوسپورین، تاکرولیموس، سیروولیموس، اورولیموس) و پس از هر تغییر دوز، سطح خونی داروها چک می‌شود. صبح روز انجام آزمایش دوز نوبت صبح را مصرف نکنید.
- با توجه به اینکه بررسی دقیق سلامت کلیه پیوندی بوسیله آزمایش خون به تنها یک کافی و کامل نیست، در طی دوران پس از پیوند، بویژه در سال اول پس از پیوند، براساس نظر پزشک در غیاب افزایش کراتینین، توصیه به انجام نمونه‌گیری از کلیه (بیوپسی) برای بررسی وضعیت کلیه شما می‌شود. این توصیه برای حفظ سلامت کلیه شما است و ارزش تشخیصی بالایی دارد.
- در صورت افزایش کراتینین، ممکن است نیاز به بستری و نمونه‌گیری از کلیه پیدا کنید.
- بررسی‌های سونوگرافی و اسکن براساس نظر پزشک برای شما درخواست می‌شود.

عواض پس از پیوند

پس زدن پیوند (Rejection) چه علامتی دارد؟ آیا درمان دارد؟

- رد پیوند زمانی اتفاق می‌افتد که بدن شما کلیه پیوندی را به عنوان عضو غریبه شناسایی می‌کند و سیستم ایمنی شما به آن حمله می‌کند.
- این اتفاق در هر زمانی پس از پیوند کلیه امکان دارد اتفاق بیافتد.

جدول چارت علائم حیاتی در ماه اول پس از پیوند

نام:							
۶	۵	۴	۳	۲	۱	روز	
						وزن	
						فشارخون	
						ضربان قلب	
						درجه حرارت	
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	روز	
						وزن	
						فشارخون	
						ضربان قلب	
						درجه حرارت	
۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	روز	
						وزن	
						فشارخون	
						ضربان قلب	
						درجه حرارت	
۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	روز	
						وزن	
						فشارخون	
						ضربان قلب	
						درجه حرارت	
۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	روز	
						وزن	
						فشارخون	
						ضربان قلب	
						درجه حرارت	

جدول ضمیمه ۱

گروه میوه‌ها	هر واحد از گروه میوه‌ها به شرح زیر می‌باشد
آب پرقال	نصف لیوان
آب انگور	یک سوم لیوان
ازگیل	۵-۴ عدد متوسط
آلبالو تازه	سه چهارم لیوان
آلو	۲ عدد
آناتاس تازه	سه چهارم لیوان
انار	نصف یک عدد (نصف لیوان)
انبه	نصف میوه متوسط
انجیر تازه	۳ عدد متوسط (۱۰۰ گرم)
انجیر خشک	۳-۲ عدد متوسط
انگور	۱۷ عدد کوچک (۹۹ گرم)
انواع کمپوت	نصف لیوان
برگه زردآلو	عدد ۸ (نیمده)
برگه سیب	۴ عدد
پرقال	یک عدد متوسط
تمشک	یک لیوان
تون تازه	نصف لیوان
تون خشک	۲ قاشق غذاخوری
تون فرنگی	یک و یک چهارم لیوان
سیب	یک عدد کوچک (۱۲۰ گرم)
شاتوت	سه چهارم لیوان
شلیل	یک عدد کوچک (۱۵۰ گرم)
خربزه شیرین	یک قاج (۳۰۰ گرم) یا یک لیوان قطعه قطعه شده
خرما	۳ عدد
خرمالو	۲ عدد متوسط
زردآلو تازه	۴ عدد (۱۶۵ گرم)
طالبی بزرگ (یا گرمک)	یک سوم میوه (۳۰۰ گرم) یا یک لیوان بدون پوست
کشمش	۲ قاشق غذاخوری
کیوی	یک عدد (۱۰۰ گرم)
گریپ فروت	نصف میوه متوسط (۳۰۰ گرم)
گلابی	نصف میوه بزرگ (۱۲۰ گرم)
گیلاس تازه	۱۲ عدد
موز	۱ عدد کوچک (۱۱۰ گرم)
نارنگی	۲ عدد کوچک (۲۴۰ گرم)
هلو	یک عدد متوسط (۱۸۰ گرم)
هندوانه	یک قاج (۴۰۰ گرم) یا یک چهارم لیوان

جدول چارت قند خون

در صورت افت قند خون، ساعت و میزان قند خون را پادداشت نمایید:

میزان انسولین در این دوره:

جدول چارت علائم حیاتی در سال اول پس از پیوند

از این که مرکز ما را برای انجام پیوند کلیه انتخاب کردید، خرسندیدم.

ما سعی کردیم در این کتابچه اطلاعات مفید در مورد مراحل آمادگی انجام پیوند و مراقبت‌ها و درمان‌های بعد از جراحی را در اختیار شما قرار دهیم.

توصیه می‌کنیم مطالب زیر را مطالعه نمایید و در صورت داشتن سوال یا ابهامی، پرستار هماهنگ کننده و آماده سازی پیوند در روزهای شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۸ تا ۱۲ صبح به صورت حضوری یا از طریق شماره تلفن ۰۲۱-۰۲۳۶۰۲۳۳۹ پاسخگوی سوالات شما خواهد بود.

تیم پیوند ما از سال ۱۳۶۳ فعالیت خود را شروع کرده است. از آن زمان حدود ۵۰۰۰ پیوند انجام شده است، در حال حاضر در این مرکز ۵۵٪ پیوندهای کلیه انجام شده از اهدا کننده مرگ مغزی و ۴۵٪ پیوند از اهداکننده زنده انجام می‌شود.

تیم پیوند

جراح: دکتر ناصر سیم فروش، دکتر عباس بصیری، دکتر علی طبیبی

نفروفولژیست: دکتر محسن نفر، دکتر احمد فیروزان، دکتر فاطمه پورضاقلی، دکتر فریبا صمدیان، دکتر شیوا سموات، دکتر نوشین دلیلی

هماهنگ کننده و سرپرستار بخش پیوند: خانم مژگان رخشیه

تیم آماده‌سازی: خانم افشنین کیا (پرستار)

داروساز بالینی: دکتر شادی ضیایی

تیم پیوند شما را در راه بهبودی و برطرف کردن عوارض ناشی از پیوند، همراهی خواهد کرد.

شماره تماس بخش پیوند: ۰۲۱-۰۲۳۶۰۲۳۳۹